

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/3391-8
Podgorica, 30.09.2020. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	30.09	2020	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/20-44		
VEZA:			
EPA:	12 XXVII		
SKRACENICA:			PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

Bulevar Sv. P. Cetinjskog, br.10
81000 Podgorica

Predmet: Predlog finansijskog plana sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu sa Odlukom o određivanju predstavnika koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri

Postupajući u skladu sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti utvrdila je Predlog finansijskog plana sa Planom rada za 2021. godinu i odredila predstavnike koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri. S tim u vezi, u prilogu ovog akta dostavljamo u papirnoj formi (original i 120 primjeraka) i elektronskoj formi (na CD-u), sljedeće:

- Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu,
- Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, i
- odluke o utvrđivanju i usvajanju navedenih planova sa Odlukom o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Dodatno kao informaciju dostavljamo i Finansijski plan Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, koji je donijela ova agencija, i napominjemo da isti nije predmet razmatranja i usvajanja od strane Skupštine Crne Gore.

Takođe vas obavještavamo da je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, postupajući u skladu sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), sva navedena dokumenta dostavila Ministarstvu finansija, uz dopis broj 20/3391-7 od 30.09.2020. godine.

S poštovanjem,

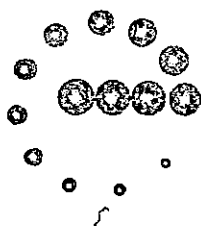
Dostaviti:

- Ministarstvo finansija,
- Co. Ministarstvo finansija,
- A/a.

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/3391-7
Podgorica, 30.09.2020. godine

MINISTARSTVO FINANSIJA

Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica

Predmet: Predlog finansijskog plana sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu sa Odlukom o određivanju predstavnika koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri

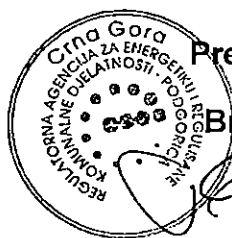
Postupajući u skladu sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti utvrdila je Predlog finansijskog plana sa Planom rada za 2021. godinu i odredila predstavnike koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri. Kako je navedenim članom Zakona propisana obaveza regulatornog tijela da ova akta dostavi Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine, u prilogu ovog akta dostavljamo u papirnoj i elektronskoj formi na CD-u, sljedeće:

- Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu,
- Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, i
- odluke o utvrđivanju i usvajanju navedenih planova sa Odlukom o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Dodatno kao informaciju dostavljamo Finansijski plan Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, koji je donijela ova agencija, i napominjemo da isti nije predmet razmatranja i usvajanja od strane Skupštine Crne Gore.

Ukazujemo da je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti postupila u skladu sa članom 51 stav 2 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), i sva gore navedena dokumenta dostavila Skupštini Crne Gore, uz dopis broj 20/3391-8 od 30.09.2020. godine.

S poštovanjem,

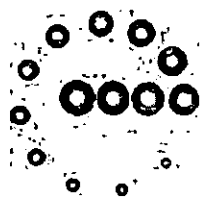

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Dostaviti:

- Ministarstvo finansija,
- Co. Skupštini Crne Gore,
- A/a.

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku
i
regulisane komunalne djelatnosti

PREDLOG

**FINANSIJSKI PLAN
ZA
2021. GODINU**

Podgorica, septembar 2020. godine

Na osnovu člana 51 st. 2 i 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), i člana 12 stav 1 tačka 14 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), Odbor Agencije, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, utvrdio je

FINANSIJSKI PLAN
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2021. GODINU

I UVOD

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) obavlja poslove u oblasti energetike u skladu sa Zakonom o energetici i poslove koji se odnose na regulisane komunalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", br. 55/16 i 66/19).

Predmet ovog finansijskog plana je finansiranje Agencije kao regulatornog tijela u oblasti energetike. Naime, članom 51 Zakona o energetici (u daljem tekstu: Zakon), propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci, naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, naknada za rješavanje sporova, kao i drugih naknada koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom, a stavom 2 da se sredstva iz stava 1 utvrđuju finansijskim planom Agencije koji usvaja Skupština Crne Gore u skladu sa zakonom i koji se objavljuje na internet stranici Agencije.

Rok za dostavljanje radi usvajanja sadržan je u Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Taj zakon propisuje da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i isti, sa odlukom o određivanju predstavnika Agencije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja, dostavlja Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine.

Finansijski plan za 2021. godinu sačinjen je polazeći od Plana rada Agencije za 2021. godinu, procjene rashoda zbog očekivanog značajnog povećanja obima poslova, odnosno sprovođenja novih aktivnosti od 2021. godine, koje se temelje na odredbama zakona i u skladu sa tim procjene prihoda za pokrivanje očekivanih rashoda. Procjena prihoda se u planu prikazuje po izvorima iz kojih potiču. Ovaj plan treba da obezbijedi finansijsku stabilnost i likvidnost poslovanja Agencije u 2021. godini i ujedno smanji rizik negativnog uticaja COVID-19 na održivost njenog poslovanja, a sve u cilju ispunjavanja zakonskih obaveza kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou.

Način finansiranja Agencije kao regulatornog tijela u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti utvrđen je Zakonom o komunalnim djelatnostima. Istim zakonom je propisano

da se rad Agencije u ovoj oblasti finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, da se iznos predmetne naknade utvrđuje posebnim aktom Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, pri čemu nije predviđena obaveza Agencije da Skupštini Crne Gore podnosi Finansijski plan koji se odnosi na regulisane komunalne djelatnosti.

II PRAVNI STATUS I NADLEŽNOSTI AGENCIJE

Članom 27 Zakona je propisano da poslove utvrđene zakonom u oblasti energetike obavlja Agencija kao samostalna, neprofitna organizacija, pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i energetske subjektata, kao i da Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti.

Agencija je osnovana Zakonom o energetici iz 2003. godine i ima svojstvo pravnog lica.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici, koji je stupio na snagu u avgustu 2020. godine, odnosno mjesec dana prije pripreme ovog plana, shodno evropskoj praksi dodatno je osnažena nezavisnost Agencije što ujedno pozitivno utiče i na pregovarački proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji¹. Naime, u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu istaknuto je sljedeće:

“Regulatorna agencija za energetiku operativno je i finansijski samostalan organ sa 35 zaposlenih, i posmatrač je u Agenciji za saradnju energetskih regulatora (ACER) od januara 2018. ERA reguliše cijene električne energije za male potrošače i domaćinstva koja imaju pravo na univerzalnu uslugu na osnovu tržišnih cijena i cijena mrežnih usluga. Cijene na veleprodajnom tržištu električne energije slobodno se formiraju. Treba dodatno ojačati ukupnu nezavisnost ERA, budući da njen statut mora da odobri Vlada. Dodatno, mogući nivoi kazni koje ERA može primijeniti u velikoj su mjeri ispod zakonskog minimuma od 10%. Mogućnost da Agencija privuče i zadrži visoko kvalifikovano osoblje i dalje predstavlja razlog za zabrinutost.”

Pored toga, kao rezultat razvoja sektora električne energije i transponovanja odgovarajuće regulative EU, Agenciju u narednom periodu očekuju nove obaveze koje se oslanjaju na oblasti koje su joj već u nadležnosti. Stoga, poslovi koje Agencija, u okviru nadležnosti utvrđenih Zakonom, obavlja su, naročito:

- Donošenje podzakonskih akata kojim se reguliše rad elektroenergetskog sektora, kao i odobravanje opštih akata energetskih subjektata;
- Nadzor nad radom i poslovanjem energetskih subjektata, u okvirima propisanim Zakonom;
- Utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i naknada, za operatore prenosnog i distributivnog sistema i operatora tržišta električne energije;
- Licenciranje subjektata i kontrola poštovanja uslova iz licenci;
- Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i određivanje operatora tog sistema;
- Realizacija ovlašćenja Agencije u oblasti gasa, stvaranje preduslova za regulaciju djelatnosti u oblasti gasa u očekivanju razvoja gasne infrastrukture;
- Realizacija povjerenih poslova koji se odnose na obnovljive izvore energije i visokoefikasne kogeneracije, a tiču se utvrđivanja privremenog statusa i statusa

¹ Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2019. godinu,

povlašćenog proizvođača, izdavanja garancija porijekla proizvođačima električne energije, vođenje registra izdatih garancija porijekla, vođenje registra povlašćenih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije sve do primopredaje ovih poslova operatoru tržišta električne energije, nakon čega Agencija preuzima nadzornu ulogu;

- Promovisanje konkurentnog, efikasnog, bezbjednog i održivog tržišta električne energije u Crnoj Gori, neposredna kontrola funkcionisanja tržišta električne energije;
- Stvaranje odgovarajućih uslova za efikasno i pouzdano funkcionisanje elektroenergetskih sistema kroz poslove koje su joj date u nadležnost;
- Davanje saglasnosti na razvojne i investicione planove operatora prenosnog i distributivnog sistema;
- Zaštita krajnjih kupaca kroz aktivnosti koje se odnose na nadzor nad radom energetskih subjekata, jačanje pretpostavki koji se tiču sigurnosti snabdijevanja i rješavanje žalbi kupaca na odluke energetskih subjekata, u skladu sa Zakonom;
- Izrada godišnjih planova i izvještaja koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore;
- drugi poslovi u skladu sa zakonom.

Nadležnosti Agencije su posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o energetici značajno proširene u oblastima razvoja i povezivanja tržišta električne energije, konkretno u dijelu odobravanja metodologija i akata, koje donose operator prenosnog sistema električne energije i nominovani operator tržišta električne energije, vezana za povezivanje budućeg crnogorskog dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije sa susjednim tržištima.

III FINANSIRANJE RADA AGENCIJE

Rad Agencije finansira se od naknada koje plaćaju energetski subjekti prilikom izdavanja licenci i utvrđivanja statusa zatvorenog distributivnog sistema i naknada za korišćenje licenci i statusa zatvorenog distributivnog sistema, što je primarni način njenog finansiranja kojim se ostvaruje funkcionalna nezavisnost.

Agencija je planirala da će tokom 2021. godine ostvariti prihod od godišnjih naknada od subjekata kojima je u prethodnim godinama izdata licenca i od subjekata kojima je utvrđen status zatvorenog distributivnog sistema, kao i od novih subjekata koji će podnijeti zahtjeve za izdavanje licenci, kao i zahtjeve za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, što je konkretnije razrađeno u Poglavlju VI – Planirani prihodi.

U cilju utvrđivanja visine naknada koje su izvor finansiranja njenog rada, Agencija u skladu sa tačkom 6 stav 1 član 43 Zakona donosi akt koji se objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“ - metodologiju kojom se utvrđuje način obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije. Visine predmetnih naknada utvrđuju se odlukom Agencije, a obaveza Agencije je i da po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu nakon izmirenja obaveza prenesu u narednu godinu i naknade za narednu godinu srazmjerno umanji.

Primjenjujući metodologiju kojom se utvrđuje način obezbjeđivanja sredstava za rad Agencije, naknada za obradu zahtjeva za izdavanje licence utvrđuje se u fiksnom iznosu za svaku energetsku djelatnost, odnosno vrstu licence, pojedinačno, i to na osnovu složenosti posla, obima dokumentacije, nivoa angažovanja zaposlenih u Agenciji i vremena potrebnog za postupanje po zahtjevu. Naknada za obradu zahtjeva za

utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema utvrđuje se u fiksnom iznosu, takođe, i to na osnovu prethodno navedenih kriterijuma.

Godišnja naknada za korišćenje licence i statusa zatvorenog distributivnog sistema se, prema predmetnoj metodologiji, raspodjeljuje na subjekte koji obavljaju energetske djelatnosti, uzimajući u obzir:

- neophodno stručno angažovanje i vrijeme koje je Agenciji potrebno za sprovođenje aktivnosti u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom;
- ukupan godišnji obim djelatnosti licenciranih subjekata u elektroenergetskom sektoru;
- ukupan godišnji obim djelatnosti zatvorenih distributivnih sistema, i
- skladišni kapacitet, broj transportnih sredstava i obim prometa u sektoru nafte i gasa.

Elektroenergetski subjekti kumulativno snose troškove u iznosu od dvije trećine ukupne godišnje naknade za korišćenje licenci, dok jednu trećinu snose subjekti koji obavljaju djelatnosti u sektorima nafte i gasa.

Shodno prethodno navedenom, utvrđivanje visine navedenih naknada bazira se na ukupnom godišnjem iznosu naknada, koji predstavlja razliku između planiranih troškova poslovanja Agencije za 2021. godinu utvrđenih ovim finansijskim planom i projektovanih sredstava koja će se prenijeti iz 2020. godine u 2021. godinu.

Pored navedenog, a u skladu sa odredbama člana 57 Zakona, angažovanje Agencije u arbitražnim postupcima između energetske subjekata ili između energetske subjekata i korisnika njihovih usluga o pitanjima koja proizilaze iz njihovih ugovornih odnosa uređenih u skladu sa Zakonom, finansira se primjenom naknada za rješavanje sporova koju plaćaju isključivo učesnici u postupku pred Agencijom. Naknada za rješavanje spora u arbitražnom postupku je utvrđena aktom Agencije koji se objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“ – pravilima kojima se uređuje rješavanje sporova putem arbitaže.

Novina u finansiranju rada Agencije za 2021. godinu proističe iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici koji je stupio na snagu polovinom avgusta 2020. godine. Naime, sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se „i iz drugih naknada“, konkretno iz naknada koje je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana, ako se za istim javi potreba u toku regulatornog perioda. Predmetna naknada se utvrđuje aktom Agencije koji se objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“ – pravilima kojima se uređuje izrada i praćenje realizacije desetogodišnjih razvojnih planova prenosnog, odnosno distributivnog sistema električne energije.

Nakon što Skupština Crne Gore usvoji Finansijski plan za 2021. godinu, Agencija će posebnom odlukom utvrditi iznose naknada za licence i za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema i njegovo korišćenje, koje će subjekti u energetske sektoru Crne Gore plaćati u 2021. godini.

IV INFORMACIJA O NAČINU FINANSIRANJA RADA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA

Zakonom o komunalnim djelatnostima Agencija je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti - javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama. U skladu sa navedenim zakonom, toškovi Agencije za obavljanje

poslova regulacije ovih djelatnosti, pokrivaju se iz naknada koje plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti.

Naime, članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima, propisano je da se rad Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova Agencije za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom. Zakonom je dalje propisano i da se iznos predmetne naknade utvrđuje posebnim aktom Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

Sredstva za rad Agencije na poslovima regulacije komunalnih djelatnosti, u godišnjem iznosu od 140.000 €, za 2017, 2018. i 2019. godinu, odnosno 70.000 za 2020. godinu (do momenta sačinjavanja ovog predloga), obezbjeđivana su iz budžeta Crne Gore, preko Ministarstva održivog razvoja i turizma kao potrošačke jedinice, a u skladu sa sporazumom između ove dvije institucije.

Opredjeljenje za ovakvo finansiranje se ogledalo u tome da je bilo potrebno stvoriti uslove za punu implementaciju Zakona o komunalnim djelatnostima od strane subjekata na koji se isti odnosi.

Donošenjem podzakonskih akata i njihovom primjenom, odnosno ispunjavanjem odgovarajućih obaveza iz Zakona o komunalnim djelatnostima od strane vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, stvorili su se uslovi za samostalno finansiranje Agencije i primjenu odredbe člana 50 navedenog zakona. S tim u vezi, Agencija će u skladu sa ovlašćenjem iz člana 50 stav 3 Zakona, donijeti akt o naknadama koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, koja će predstavljati osnov za finansiranje Agencije u dijelu regulacije komunalnih djelatnosti u 2021. godini.

V POLAZNE OSNOVE ZA PLANIRANJE ZA 2021. GODINU

Procjena nivoa rashoda Agencije za 2021. godinu, prvenstveno se zasniva na planu rada za 2021. godinu, njegovim poređenjem sa planom rada za 2019. i 2020. godinu, realizacijom finansijskog plana za 2019. godinu, rashodima Agencije ostvarenim u prvih osam mjeseci 2020. godine. Poređenjem uslova u kojima je Agencija poslovala u 2019. i 2020. godini koju je obilježio uticaja COVID-19 na sve segmente od značaja za rad Agencije, rashodi Agencije ostvareni u prvih osam mjeseci 2020. godine nijesu mogli biti isključiva polazna tačka za planiranje rashoda u 2021. godini.

Neizvjesnost koju sa sobom nosi 2021. godina u pogledu uticaja COVID-19 na segmente od značaja za rad Agencije, uz istovremeno očekivanje normalizacije stanja i rezervu prema istom, zahtijeva planiranje rashoda koji će omogućiti kontinualan rad Agencije u datim okolnostima.

Nakon izvršene procjene rashoda za 2021.godinu utvrđuje se iznos sredstava potrebnih za njihovo pokriće, što predstavlja osnov za planiranje prihoda. O Zakonom propisanim izvorima finansiranja rada Agencije bilo je više riječi u Poglavlju III – Finansiranje rada Agencije. Zbog svega navedenog i činjenice da je realizacija prihoda pod snažnim uticajem opštih ekonomskih prilika, prihodna strana ovog plana je pod rizikom ostvarenja.

VI PLANIRANI PRIHOD

Mogućnosti za obezbjeđivanje sredstava za rad Agencije i način utvrđivanja odgovarajućih naknada prethodno su opisane u Poglavlju III – Finansiranje rada Agencije. Članom 51 Zakona propisano je da se finansijskim planom koji usvaja Skupština Crne Gore utvrđuju sredstva za rad Agencije, a koja se obezbjeđuju iz:

- naknada za izdavanje licenci;
- godišnjih naknada za korišćenje licenci;
- naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema;
- godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema,
- naknada za rješavanje sporova,
- kao i drugih naknada.

Navedene naknade određuju se u visini kojom se u ukupnom iznosu pokrivaju planirani troškovi poslovanja utvrđeni u Poglavlju VII – Planirani rashodi.

Ukupan prihod, odnosno ukupna sredstva potrebna za finansiranje rada Agencije za 2021. godinu planirana su u iznosu od 1.446.189,81 €, i čine ih:

- 6.1 prihod od naknada za izdavanje licenci i utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema u visini od 7.000,00 €,
- 6.2 prihod od godišnjih naknada za korišćenje izdatih licenci i za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema, u iznosu od 1.418.799,64 €,
- 6.3 prihodi u visini od 4.000,00 €, odnose se na prihode od refundiranja troškova službenih putovanja, odnosno, troškova prisustvovanja konferencijama, forumima i radionicama Energetske zajednice i ostalih međunarodnih organizacija i institucija,
- 6.4 ostali prihodi u iznosu od 16.390,17 € koji se odnose na ostvarivanje prava na subvenciju zarade lica sa invaliditetom i na refundaciju naknada zarada za porodijsko odsustvo.

Polazeći od činjenice da se naknade za rješavanje sporova i naknade za ažuriranje planova razvoja ne odnose na redovne aktivnosti Agencije čija se pojava može predvidjeti u momentu sačinjavanja ovog plana, te da prognoze ovih prihoda mogu imati sugestivan karakter, isti nijesu planirani.

Prihod od godišnjih naknada za korišćenje licenci i statusa zatvorenog distributivnog sistema (6.2) je planiran tako da zajedno sa ostalim prihodima (6.1, 6.3 i 6.4) pokrije rashode Agencije planirane za 2021.godinu.

VII PLANIRANI RASHODI

Nakon što je utvrđen očekivani obim poslova i uslovi neophodni da se izvrše sve programske aktivnosti Agencija je detaljnom procjenom utvrdila koliko bi iznosila sredstva (troškovi) koja su neophodna za njen rad tokom 2021.godine, odnosno za izvršavanje zadataka utvrđenih Planom rada Agencije za 2021.godinu.

Kroz pojedinačne stavke prikazani su planirani iznosi rashoda koji odražavaju nužne potrebe za funkcionisanjem Agencije u toku 2021. godine.

Agencija je planirala ukupne rashode za 2021. godinu u ukupnom iznosu od 1.446.189,81 €, i čine ih: rashodi poslovanja Agencije u iznosu od 1.316.114,66 €, rezerve u iznosu od 65.000,00 € i amortizacija osnovnih sredstava Agencije, u iznosu od 65.075,15 €.

○ Pod stavkom Rashodi 1, prikazani su planirani troškovi materijala koji obuhvataju nabavku potrošnog kancelarijskog materijala, goriva i električne energije, nabavku stručne literature, časopisa, troškove štampanja i objavljivanja propisa, a planirani su u ukupnom iznosu od 32.650,00 €.

○ Pod stavkom Rashodi 2, za pokriće troškova zarada, naknada zarada i drugih primanja, uključujući i doprinose na teret poslodavca, planirano je ukupno 943.261,98 €, od čega sredstva za bruto zarade i bruto naknade sa ostalim bruto ličnim primanjima iznose 846.506,02 €.

Imajući u vidu prirodu posla Agencije, troškovi zarada očekivano predstavljaju dominantnu troškovnu stavku kako u finansijskim planovima, tako i u izvještajima. Ukupni troškovi zarada, naknada i drugih primanja, uključujući i doprinose na teret poslodavca su za 2021. godinu, uprkos povećanom obimu poslova u odnosu na 2020. godinu i dodatnom kadrovskom jačanju, planirani u nešto manjem iznosu u odnosu na plan za prethodnu godinu. Nakon započinjanja aktivne regulacije u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti, nastavljeno je sa optimizacijom korišćenja prethodno institucionalno uspostavljene i već više od decenije funkcionalne Agencije i njenih resursa. Tako ljudski resursi u Agenciji, po prirodi posla koju obavljaju, djeluju: 1) u sektoru energetike; 2) u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti ili 3) na zajedničkim aktivnostima neophodnim za oba sektora i funkcionisanje Agencije u cjelini.

Planirani troškovi zarada za 2021. godinu odnose se na angažovanje 19 zaposlenih iz stručnih službi Agencije iz sektora energetike. Dodatno, predmetni troškovi se odnose i na 79,17% troškova angažovanja 21 zaposlenog Agencije (uključujući pet mandatnih pozicija) koji predstavljaju „zajedničke ljudske resurse“. Preostalih 20,83% troškova angažovanja zajedničkih ljudskih resursa, kao i troškovi angažovanja zaposlenih iz stručnih službi Agencije u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti nijesu predmet ovog finansijskog plana, već će se finansirati od naknada koje plaćaju vršioци regulisanih komunalnih djelatnosti.

Plan je da se optimalnim upravljanjem kadrovskim kapacitetima, omogući da Agencija adekvatno odgovori na početak sprovođenja proširenih nadležnosti u oblasti razvoja i povezivanja tržišta električne energije navedenih u Poglavlju II – Pravni status i nadležnosti Agencije, kao i na obaveze u najavi zbog nastavka transponovanja pravne tekovine EU u sektoru energetike u crnogorski zakonodavni sistem (poput regulative koja uređuje nadzor veleprodajnog tržišta električne energije i gasa (u daljem tekstu: REMIT)). Obaveza transponovanja proizilazi iz Odluke Ministarskog savjeta Energetske zajednice, broj D/2018/MC-EnC od 29.11.2018. godine. Ispunjavanjem ove obaveze nadležnosti Agencije će biti značajno proširene u pogledu vršenja nadzora veleprodajnog tržišta električne energije i gasa. Transponovanje ove regulative podrazumijeva i izradu podzakonskih akata od strane Agencije kojima se bliže uređuje način vršenja nadzora veleprodajnog tržišta, rokovi i način objavljivanja insajderskih informacija, kao i slučajevi u kojima je opravdano odlaganje njihovog objavljivanja.

Vršenje nadzora nad aktivnostima učesnika na tržištu u skladu sa navedenom regulativom zahtijeva, između ostalog, sprovođenje istražnih aktivnosti, čiji je cilj utvrđivanje da li je neki učesnik počinio zloupotrebu tržišta. Primjena REMIT-a podrazumijeva regionalnu saradnju i učešće u aktivnostima tijela Energetske zajednice koja će se baviti ovom problematikom.

Pored međunarodnih aktivnosti koje će Agencija sprovoditi u 2021. godini, nova ovlaštenja i obaveze na nacionalnom nivou obuhvataju:

- uspostavljanje, vođenje i ažuriranje nacionalnog registra učesnika na tržištu,
- uspostavljanje platforme za objavljivanje insajderskih informacija od strane učesnika na tržištu,
- informisanje učesnika na tržištu o novim obavezama,
- vršenje nadzora nad aktivnostima trgovine veleprodajnim energetskim proizvodima u cilju prepoznavanja i sprečavanja trgovine koja se temelji na insajderskim informacijama i manipulaciji tržištem,
- obezbjeđivanje primjene zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija i vršenja manipulacija na veleprodajnom tržištu,
- preduzimanje mjera radi sprečavanja manipulacija na tržištu, mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i mjera prema učesnicima na tržištu za učinjene povrede obaveza koje proističu iz REMIT-a,
- kontrola sprovođenja naloženih mjera,
- saradnja sa regulatornim tijelima regiona i ECRB-om pri vršenju nadzora veleprodajnih tržišta,
- saradnja sa organima nadležnim za zaštitu konkurencije i tržište kapitala,
- izvještavanje ECRB-a o sprovedenim aktivnostima u primjeni REMIT-a,
- prikupljanje i vršenje provjere tačnosti podataka dostavljenih od strane učesnika na tržištu,
- razmjena podataka, uz zaštitu osjetljivih podataka i sprječavanje zloupotrebe informacija.

Aktivnosti koje se odnose na ispunjavanje navedenih obaveza Agencije koje proističu iz REMIT-a predstavljaju novu dimenziju nadzora nad tržištem električne energije u Crnoj Gori i zahtijevaju kako tehničko, tako i kadrovsko jačanje.

Dodatno, ali ne manje važno, stalno kadrovsko jačanje i postizanje visokog nivoa osposobljenosti zaposlenih doprinosi homogenizaciji pristupa u dva sektora različitog stepena razvoja, energetike i regulisanih komunalnih djelatnosti i unapređenje unutrašnje kontrole.

Pored osnovnih zarada u okviru planiranih sredstava za zarade, planirana su i druga primanja koja zaposlenima pripadaju u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru, Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i opštim aktima Agencije, kao što su sredstva za eventualnu isplatu otpremnina, jubilarnih nagrada, različiti vidovi pomoći i drugo. Doprinosi na zarade i druga primanja, obračunati su i planirani na način propisan zakonom.

○ Rashodi za službena putovanja (stavka Rashodi 3) obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, smještaj i dnevnice) i troškove službenih putovanja u inostranstvu (prevoz, smještaj, dnevnice i putno osiguranje). Polazeći od plana i ostvarenja ove troškovne kategorije u 2019. godini, sredstva za službena putovanja, planirana su u iznosu od 21.650,00 €, što predstavlja jednu trećinu od sredstva za službena putovanja planiranih za 2019. godinu. Ključni razlog za smanjenje planiranih sredstava u odnosu na prethodne godine je pojava COVID-19, čiji efekti se očekuju i u narednoj godini. Kako je i u samom Uvodu navedeno, plan za 2021. godinu je pripremljen na način da omogućava

ispunjenje zakonskih obaveza kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou i to u različitim okolnostima, imajući u vidu neizvjesnosti koje 2021. godina nosi sa sobom u pogledu uticaja COVID-19 na segmente od značaja za funkcionisanje Agencije. Agencija njeguje međunarodnu saradnju sa relevantnim institucijama, i pored njenog aktivnog učešća u radu tijela Energetske zajednice, važno je podsjetiti da je Agencija prvi regulator članica Energetske zajednice kojem je dodijeljen status posmatrača u radnim grupama za električnu energiju i gas Agencije za saradnju energetske regulatora (ACER), pri čemu je učešće u radnim grupama ACER-a je, po pravilu, ograničeno na regulatorne agencije država članica Evropske unije. Prijem regulatora iz država koje nijesu članice Evropske unije je izuzetak i moguć je samo uz ispunjavanje visokih kriterijuma i uz saglasnost direktora ACER-a. Reputacija Agencije na međunarodnom nivou ujedno i obavezuje na njeno neprekidno posvećeno angažovanje, a ve u cilju pravovremene pripreme za sprovođenje novih obaveza koje prouzrokuju razvoj sektora.

Dosadašnja praksa je bila da se značajan dio troškova službenih putovanja pokriva iz priliva sredstava po osnovu refundiranja od strane pomenute međunarodne organizacije. Stoga je planirano da će prihod po osnovu refundacije troškova službenih putovanja iznositi 4.000,00 € (kako je i navedeno u prethodnom poglavlju pod stavkom 6.3), čime se trošak sopstvenih sredstava Agencije za službena putovanja svodi na 17.650,00 €. Kroz prikaz prihoda u tabelarnom dijelu data je posebna stavka Prihodi od refundiranja troškova službenih putovanja.

Zarad održivosti rada Agencije, i u cilju nesmetanog ispunjavanja svojih obaveza, prilikom planiranja troškova službenih putovanja za 2021. godinu ocijenjeno je da realizacija službenih putovanja u toku 2020. godine na koju je negativno uticala pojava pandemije predstavlja ekstrem i da se troškovi službenih putovanja u 2019. godini mogu posmatrati kao relevantna osnova za planiranje. Uprkos činjenici da su obaveze Agencije, a samim tim i potreba za prisustvovanjem sastancima međunarodnih radnih tijela u međuvremenu porasle, troškovi putovanja za 2021. godinu, planirani su na nivou od jedne trećine troškova planiranih za ovu namjenu za 2019. godinu.

- Pod stavkom Rashodi 4 prikazani su planirani troškovi proizvodnih usluga i čine ih troškovi usluga telefonskih i internet komunikacija, usluga održavanja automobila, troškovi popravki i održavanja opreme i poslovnog prostora, troškovi javnog oglašavanja u štampanim medijima, troškovi plaćanja poštarine i ostalih usluga i planirani su u iznosu od 44.500,00 €.

U okviru planiranih troškova komunikacija, koji su planirani u iznosu od 26.000,00€, pored troškova telefonskih, odnosno internet usluga i troškova za usluge obezbjeđivanja neophodne geo-redundantnosti servera, predviđeni su troškovi korišćenja profesionalno orjentisane platforme za komunikaciju i saradnju, a u cilju omogućavanja efikasnijeg rada "na daljinu" zaposlenih u Agenciji, koje je bilo nužno primjenjivati u 2020. godini zbog pojave COVID-19.

Troškovi održavanja sredstava su planirani kao i za 2020. godinu u iznosu od 13.000,00€ i odnose se na tekuće održavanje poslovnog prostora, vozila, IT sistema, tehničke i ostale opreme.

- Troškovi neproizvodnih usluga, pod stavkom Rashodi 5, planirani su u iznosu od 95.500,00 € i odnose se na: troškove revizorskih usluga, usluga ovlašćenih procjenitelja, angažovanja domaćih i ino eksperata i konsultanata uskospecijalizovanih u oblastima od značaja za rad Agencije, plaćanja bankarskih provizija, obavezne premije osiguranja, članarine, troškove prisustva seminarima i radionicama u cilju edukacije zaposlenih, i ostale nematerijalne troškove. Ovom stavkom obuhvaćeni su i planirani troškovi treninga i obuke

kadra. U odnosu na ovaj trošak potrebno je ukazati da se isti odnosi i na učestvovanje u Akademiji Zapadnog Balkana za energetiku i zaštitu životne sredine čije je osnivanje, shodno obraćanju Ministarstva vanjskih poslova iz jula 2020. godine, u toku. Početak rada pomenute akademije planiran je za 2021. godinu. Za što kvalitetnije i efikasnije poslovanje Agencije, neophodno je kontinuirano unapređenje znanja i sposobnosti svih zaposlenih jer se time ostvaruje viši nivo stručnosti kadra i veća efikasnost rada.

- Pod stavkom Rashodi 6, planirana su sredstva za nabavku novih osnovnih sredstava, u iznosu od 55.000,00 €. Ova sredstva odnose se na obnovu računarske opreme, kao i na ostale nabavke materijalne i nematerijalne imovine, odnosno tehničke opreme (komunikaciona oprema, štampači, fotokopir aparati i sl.), opreme za klimatizaciju poslovnih prostorija i kancelarijskog namještaja koji su dotrajali, zastarjeli ili su potrebni za rad novozaposlenih.
- Sredstva namijenjena za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, stavka Rashodi 7, planirana su u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji, po kome se na bruto iznos zarada zaposlenih izdvaja 5,5%, što primijenjeno na planirane bruto zarade iznosi 46.557,83 €.
- Pod stavkom Rashodi 8, slično prethodnim godinama, planirana su sredstva za zakup ili kupovinu nedostajućeg poslovnog prostora i time stvaranje potrebnih uslova za rad zaposlenih, u iznosu od 25.000,00€. Počev od 2013. godine ova sredstva su u kontinuitetu predviđana i odobravana od strane Skupštine Crne Gore. Kako Agencija nije još uvijek uspjela da u potpunosti riješi problem nedostajućeg poslovnog prostora kupovinom dodatnog, to je odobrena sredstava, kao i prethodnih godina, koristila za zakup.
- Stavka Rashodi 9, planirana u iznosu od 10.000,00 €, predstavlja trošak vezan za procjenu vrijednosti osnovnih sredstava koja se koriste za obavljanje regulisanih djelatnosti prenosa i distribucije električne energije. Vrijednost osnovnih sredstava utiče na utvrđivanje kapitalnih troškova - povrata na sredstva i amortizacije koji se direktno transponuju u cijene za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije.
- Stavkom Rashodi 10, u skladu sa članom 36 Zakona o zaradama u javnom sektoru (Sl. list CG, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19), planirana su sredstva za naknadu zarade izvršnog direktora zbog isteka mandata u iznosu od 29.994,85€. Kako je pomenuti mandat istekao krajem marta 2020. godine, planirano je da se tokom 2021. godine isplati naknada za preostala nepuna tri mjeseca naredne godine i razliku do sticanja uslova za odlazak u penziju, a na zahtjev primaoca naknade u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru.
- Pod stavkom Rashodi 11 planirana su sredstva u iznosu od 9.000,00 €, za realizaciju implementacije Uredbe 1227/2011 (REMIT). Navedena Uredba sa sobom nosi nove obaveze Agencije u dijelu kreiranja pretpostavki za razvoj veleprodajnog tržišta i nadzor nad istim, pa su planirana sredstva neophodna za realizaciju obaveza prethodno navedenih u ovom poglavlju na strani 9.
- Pod stavkom Rashodi 12 planirana su sredstva za organizaciju međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije u Crnoj Gori u iznosu od 3.000,00 €. Organizovanje ovakvih skupova je neophodno jer u velikoj mjeri doprinose jačanju komunikacije i saradnje sa drugim međunarodnim organizacijama.

o Za finansiranje jednomjesečnog rada Agencije u 2021. godini tj. do početka obezbjeđivanja sredstava od naknada za licence za 2021. godinu i pokrivanja neplaniranih rashoda Rezerva je planirana u iznosu od 65.000,00 €.

o Planirana sredstva amortizacije za 2021. godinu iznose 65.075,15 €. Prilikom obračuna troškova amortizacije, treba imati u vidu da bi ukupna amortizacija trebalo da se projektuje kao zbir amortizacije postojećih sredstava i sredstava koja se planiraju nabaviti.

Planirana sredstva za rad Agencije u 2021. godini, bez dodate amortizacije osnovnih sredstava, iznose 1.381.114,66 €, što je, može se reći, na nešto nižem nivou u odnosu na iznos planiranih istih sredstava za 2020. godinu. Ukupno planirana sredstva sa amortizacijom osnovnih sredstava iznose 1.446.189,81 €.

VIII TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA AGENCIJE U 2021. GODINI

Planirani prihodi i rashodi Agencije za 2021. godinu utvrđuju se u sljedećim iznosima:

R.br.	OPIS	PLAN za [€] 2020	PLAN za [€] 2021
	PRIHODI		
	Prihodi od zahtjeva za izdavanje licenci	7.000,00	7.000,00
	Prihodi od naknada za koriscenje licenci	1.456.776,75	1.418.799,64
	Prihodi od refundiranja troškova službenih putovanja	12.200,00	4.000,00
	Ostali prihodi-refundiranja naknada zarade	16.865,20	16.390,17
	Prihodi od ostalih naknada	/	/
I	UKUPNI PRIHODI	1.492.841,95	1.446.189,81
	RASHODI		
1	Troškovi materijala	30.650,00	32.650,00
	Troškovi materijala	10.000,00	10.000,00
	Troškovi strucne literature	4.000,00	5.000,00
	Troškovi štampanja propisa	6.000,00	8.500,00
	Troškovi elektricne energije i goriva	10.650,00	9.150,00
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	952.339,70	943.261,98

	Bruto zarade	818.568,90	809.907,72
	Troškovi bruto naknade i drugih primanja	36.704,16	36.598,30
	Doprinosi na teret poslodavca	97.066,64	96.755,95
3	Troškovi službenih putovanja	65.000,00	21.650,00
	Troškovi službenih putovanja koji se refundiraju	12.200,00	4.000,00
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	52.800,00	17.650,00
4	Troškovi proizvodnih usluga	41.500,00	44.500,00
	Troškovi komunikacija	23.000,00	26.000,00
	Troškovi održavanja sredstava	13.000,00	13.000,00
	Troškovi poštanskih usluga	3.500,00	3.500,00
	Troškovi oglašavanja	2.000,00	2.000,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	85.000,00	95.500,00
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	30.000,00	29.000,00
	Troškovi komunalija	1.700,00	1.700,00
	Troškovi provizija	2.800,00	2.800,00
	Premije osiguranja	8.500,00	10.000,00
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke	24.000,00	34.000,00
	Ostali troškovi	18.000,00	18.000,00
6	Nabavka osnovnih sredstava i sitnog inventara	67.000,00	55.000,00
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	47.040,02	46.557,83
8	Troškovi zakupa, odnosno, kupovine poslovnog prostora	25.000,00	25.000,00
9	Angazovanje vještaka, procjena i ocjena imovine energetskih subjekata	10.000,00	10.000,00
10	Rezervisanja za istek mandata u skladu sa zakonom	25.939,44	29.994,85
11	Troškovi za REMIT	9.000,00	9.000,00
12	Organizacija međunarodnih skupova u oblasti energetske regulacije	3.000,00	3.000,00
II	RASHODI POSLOVANJA AGENCIJE (SUMA:1-12)	1.361.469,16	1.316.114,66
III	REZERVA	65.000,00	65.000,00
IV	UKUPNO (II+III)	1.426.469,16	1.381.114,66
V	Amortizacija osnovnih sredstava	66.372,79	65.075,15
VI	UKUPNO (IV+V)	1.492.841,95	1.446.189,81

IX REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2020. godinu, odgovorna je Izvršna direktorica Agencije koja kvartalno izvještava Odbor Agencije o njegovom ostvarenju.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi Agencija u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije koja joj je povjerena.

Imajući u vidu da je članom 51 stav 3 Zakona utvrđeno pravo Agencije da samostalno raspolaže sredstvima utvrđenim, odnosno usvojenim finansijskim planom, Agencija može prilikom raspoređivanja sredstava koja su utvrđena ovim planom vršiti njihovu prenamjenu.

X ZAVRŠNA ODREDBA

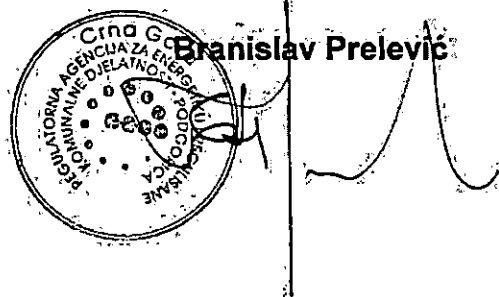
Predlog finansijskog plana za 2021. godinu dostavlja se Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

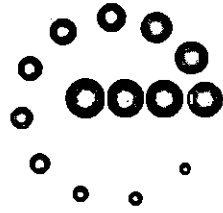
Broj: 20/3391-2

Podgorica, 29. septembar 2020. godine

Predsjednik Odbora:

Branislav Prelević

The image shows the official seal of the Agency for Energy Efficiency of Montenegro, which is circular and contains the text "Crna Gora" at the top, "AGENCIJA ZA ENERGIJSKU EFICIJENCIJU" in the middle, and "POSREDOVANJE U PROMETU ENERGIJSKIM USLUGAMA" at the bottom. To the right of the seal is a handwritten signature in black ink.

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku
i
regulisane komunalne djelatnosti

**PLAN RADA
ZA 2021. GODINU**

Podgorica, septembar 2020. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI	3
2.1. Energetski sektor.....	4
2.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	7
2.3. Donošenje internih opštih akata Agencije	7
3. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA	8
3.1. Energetski sektor.....	9
3.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	9
4. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA	10
4.1. Energetski sektor.....	10
4.1.1. Izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti	10
4.1.2. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije	10
4.1.3. Izdavanje garancija porijekla proizvođačima električne energije	11
4.1.4. Odobravanje statusa povlašćenog proizvođača električne energije	11
4.1.5. Davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije	12
4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	12
4.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama	12
5. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA	12
5.1. Energetski sektor.....	13
5.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom	13
5.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata	13
5.1.3. Gubici u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije	14
5.1.4. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije	14
5.1.5. Prekogranična razmjena energije i dodjela prekograničnih kapaciteta	15
5.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije	15
5.1.7. Poštovanje uslova iz izdatih licenci	17
5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti	17
6. ZAŠTITA KUPACA	18
7. MEĐUNARODNA SARADNJA	18
8. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA	21
9. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE AGENCIJE	22

Na osnovu člana 12 stav 1 tačka 13 i člana 22 stav 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), a u vezi sa članom 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, usvojio je

P L A N R A D A
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
I
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
ZA 2021. GODINU

1. UVOD

Pravni osnov za utvrđivanje plana rada proizilazi iz člana 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14 i 56/14), kojima je propisano da Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) utvrđuje predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu, određuje predstavnika koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri i isti dostavlja Ministarstvu finansija Vlade Crne Gore, do 30. septembra tekuće godine. Plan rada, uz Finansijski plan za narednu godinu, na predlog Izvršne direktorice, usvojen je od strane Odbora Agencije, shodno članu 12 stav 1 tač. 13 i 14 Statuta Agencije.

Ovaj plan ima za cilj da projektuje normativne poslovne aktivnosti koje Agencija treba da izvrši u 2021. godini, a u skladu sa Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 15/16, 51/17 i 82/20) (u daljem tekstu: Zakon), Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa ("Službeni list CG", broj 42/16), Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", br. 55/16, 74/16, 2/18 i 66/19), Statutom Agencije i drugim zakonima iz kojih proističu obaveze Agencije.

Bitno je istaći da je u periodu sačinjavanja ovog plana donijet Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 82/20 od 06.08.2020), kojim se ističe da pored poslova u oblasti energetike Agencija obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju regulisane komunalne djelatnosti, te da Agencija dalje posluje pod nazivom "Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti". Ovakva promjena iziskuje brojne aktivnosti u administrativno pravnom smislu u cilju obezbjeđenja poslovanja Agencije pod novim nazivom kao i usklađivanje internih opštih akata Agencije.

Takođe iz izmjena i dopuna Zakona proizilaze obaveze Agencije na usklađivanju postojećih i donošenju novih podzakonskih akata, odobravanju ili davanju saglasnosti na akta energetskih subjekata, te praćenje njihove implementacije, a vezano za oblasti električne energije, nafte i prirodnog gasa.

Shodno navedenom, priroda i obim poslova su usmjerene na obavljanje sljedećih poslova, koji se, sektorski, odnose na:

- energetski sektor: normativne aktivnosti, utvrđivanje cijena i naknada i davanje saglasnosti na predlog cijena, odlučivanje po zahtjevima za izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti, utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije, izdavanje garancija porijekla proizvođačima električne energije, odobravanje statusa povlašćenog proizvođača električne energije, davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije, zaštitu kupaca i nadzor nad radom i poslovanjem energetskih subjekata, posebno, u odnosu na:
 - kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom,
 - finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata,
 - gubitke u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije,
 - investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije,
 - prekograničnu razmjenu energije i dodjelu prekograničnih kapaciteta,
 - transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije i
 - poštovanje uslova iz izdatih licenci, i
- sektor za regulisane komunalnih djelatnosti: normativne aktivnosti, utvrđivanje cijena i naknada i davanje saglasnosti na predlog cijena, odlučivanje po zahtjevima za izdavanje licenci za obavljanje ove djelatnosti, nadzor nad radom i poslovanjem subjekata.

Pored navedenih aktivnosti, opšti (tekući) poslovi se odnose na: donošenje internih opštih akata Agencije, postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, saradnja sa nadležnim organima u Crnoj Gori i međunarodna saradnja, izrada godišnjih izvještaja i planova i kontinuirano kadrovsko osposobljavanje i materijalno usavršavanje Agencije.

2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

2.1. Energetski sektor

Normativnu aktivnost Agencije čine poslovi vezani za donošenje podzakonskih akata iz okvira njenih nadležnosti utvrđenih Zakonom, kao i poslovi koji se odnose na davanje saglasnosti i/ili odobravanje opštih i drugih akata energetskih subjekata. Postupak davanja saglasnosti i/ili odobravanja zahtijeva detaljnu analizu, kako forme tako i sadržine dostavljenih akata, u cilju ocjene njihove usklađenosti sa Zakonom, kao i obezbjeđivanja stručno-metodološkog jedinstva u njihovoj pripremi.

U periodu od stupanja Zakona na snagu (januar 2016. godine) Agencija je u skladu sa svojim ovlašćenjima, donijela podzakonske akte iz svoje nadležnosti i odobrila akte koje su podnosili energetski subjekti.

Aktivnosti u 2021. godini

U skladu sa prethodno navedenim, u narednom periodu će aktivnosti Agencije biti usmjerene na eventualna ažuriranja već donijetih akata ili akata na koje je data saglasnost ili odobrenje, odnosno donošenje izmjena tih akata, ako se u primjeni uoče potrebe za istim.

Na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 82/20), potrebno je izvršiti usklađivanje postojećih akata Agencije:

- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije;
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije,
- Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta,
- Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja prenosnog sistema,
- Pravila za izradu i praćenje realizacije desetogodišnjih planova razvoja distributivnog sistema,
- Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

Izmjene i dopune Zakona o energetici uslovljavaju i usaglašavanje brojnih podzakonskih akata koje su dužni da izvrše regulisani subjekti, uz saglasnost Agencije, među kojima su:

- Tržišna pravila,
- Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije,
- Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije,
- metodologije i akta vezana za povezivanje dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije,
- Cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije,
- Pravila o garancijama porijekla,
- Akt kojim se utvrđuje naknada za korišćenje registra garancija porijekla,
- Metodologija za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije,
- Metodologija za utvrđivanje naknada za priključenje na prenosni sistem električne energije.

Vremenski okvir za odobravanje navedenih akata prvenstveno zavisi od aktivnosti energetske subjekata koji su dužni da ih dostave Agenciji na davanje saglasnosti.

Nadležnosti Agencije značajno su proširene u dijelu odobravanja metodologija i akata koje donosi operator prenosnog sistema (u daljem tekstu: OPS) električne energije, u saradnji sa operatorima prenosnih sistema drugih država, a u cilju povezivanja dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije, kao i metodologija i akata koje donosi nominovani operator tržišta električne energije (u daljem tekstu: NEMO), u saradnji sa nominovanim operatorima tržišta električne energije drugih država.

U oblasti obnovljivih izvora energije Agenciji je dato da propisuje način proračunavanja, prikazivanja i objavljivanja udjela svih vrsta izvora energije u proizvedenoj, odnosno isporučenoj električnoj energiji, kao i način kontrole proračuna, koju vrši Agencija. Dalje, Agenciji je data nadležnost da odobrava pravila

o garancijama porijekla koje operator tržišta donosi u skladu sa propisom Vlade i pravilima evropskog udruženja organizacija koje izdaju garancije porijekla čiji član će biti taj operator. Takođe, Agencija treba da odobri akt operatora tržišta kojim se utvrđuje naknada za korišćenje registra garancija porijekla, koju su dužni da plaćaju korisnici registra. Važno je istaći da Agencija nastavlja sa izdavanjem garancija porijekla proizvođačima električne energije i vođenjem registra izdatih garancija porijekla sve do ispunjavanja uslova za primopredaju ovih poslova operatoru tržišta električne energije, a u skladu sa odredbama Zakona.

U dijelu nadležnosti Agencije koje se odnose na davanje saglasnosti na desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, izmjenom Zakona je utvrđeno da se ažuriranje plana može vršiti i u toku regulatornog perioda (ranije utvrđenim rješenjem operator distributivnog sistema je imao obavezu ažuriranja svake pete godine), što može dovesti do učestalijeg (godišnjeg) ažuriranja ovog plana, pa i u tom dijelu aktivnosti Agencije može doći do povećanja obima posla.

U dijelu davanja saglasnosti na program otkupa elektroenergetske infrastrukture Agenciji je dodatno data nadležnost da odobrava cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije. Izmjenama Zakona o energetici je predviđena mogućnost angažovanja nezavisnog procjenitelja u postupku davanja saglasnosti na cjenovnik za otkup infrastrukture za priključenje na distributivni sistem električne energije.

Osim navedenih normativnih aktivnosti koje proizilaze iz već izmijenjenog zakonskog okvira, Agencija sprovodi i aktivnosti u pogledu transponovanja regulative koja uređuje nadzor veleprodajnog tržišta električne energije i gasa. Odlukom Ministarskog savjeta Energetske zajednice, broj D/2018/MC-EnC od 29.11.2018. godine, usvojena je „prilagođena“ verzije Regulative (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), a ispunjavanje obaveze njenog transponovanja u nacionalno zakonodavstvo predviđeno je do kraja 2020. godine. Transponovanje ove regulative podrazumijeva i izradu podzakonskih akata od strane Agencije kojima se bliže uređuje način vršenja nadzora veleprodajnog tržišta, rokovi i način objavljivanja insajderskih informacija, kao i slučajevi u kojima je opravdano odlaganje njihovog objavljivanja. Ova regulativa nameće nove obaveze učesnicima na tržištu i Agenciji kao organu koji vrši nadzor nad tržištem. Ostale aktivnosti vezane za primjenu ove regulative obrađene su u potpoglavlju 5.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije.

Crna Gora je učlanjivanjem u Energetsku zajednicu prihvatila obavezu da primjenjuje akta koja donose nadležni organi Zajednice, kako u oblasti električne energije, tako i u oblasti prirodnog gasa. Tokom procesa transponovanja drugog, a potom i trećeg paketa energetskih propisa, u nacionalno zakonodavstvo su prenijete obaveze regulacije ove oblasti energetike. Zakonom je utvrđena obaveza Agencije da utvrdi metodologije, pravila i druga akta na osnovu kojih će se vršiti energetske djelatnosti u oblasti gasa, ali i propisano da je rok za usvajanje navedenih metodologija najkasnije tri mjeseca prije puštanja u rad odgovarajuće gasne infrastrukture, tj. kada se steknu realni uslovi za metodološkim utvrđivanjem dozvoljenog prihoda i cijena, rokova i

uslova za korišćenje sistema gasa. Ovim se vodilo računa da regulativa bude usklađena sa evropskom, a da se istovremeno obezbijedi da akta budu upodobljena sa realnim stanjem i potrebama sektora u trenutku izgradnje i puštanja u rad odgovarajuće infrastrukture.

Master planom gasifikacije Crne Gore, koji zajedno sa Izvještajem o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu i Smjernicama za planiranje prioriternih investicija u projekte gasovoda čini krovni dokument za sektor prirodnog gasa u Crnoj Gori, usvojenim od strane Vlade Crne Gore 2017. godine, su razmatrani mogući scenariji snabdijevanja Crne Gore prirodnim gasom i zaključeno da je najrealnije da se Crna Gora snabdijeva prirodnim gasom izgradnjom Jonsko-jadranskog gasovoda (IAP) i valorizacijom svojih gasnih rezervi iz jadranskog podmorja. U toku je niz aktivnosti koje stvaraju preduslove za izgradnju IAP-a kao strateški važnog projekta i za Crnu Goru i za zemlje iz okruženja, kao što su: izrada idejnog projekta IAP-a na teritoriji Albanije i Crne Gore, osnivanje zajedničkog preduzeća Operatora prenosnog sistema gasa iz Albanije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kandidovanje i uvrštavanje projekta na liste prirodnih projekata Energetske zajednice i Evropske unije, itd.

Imajući sve navedeno u vidu, Agencija je, uz konsultantsku pomoć, pristupila izradi podzakonskih akata iz oblasti prirodnog gasa, odnosno donošenju podzakonskih akata u ovoj oblasti. Napravljen je nacrt sedam podzakonskih akata na koje je primjedbe i sugestije dostavio i Sekretarijat Energetske zajednice, koji prati usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Smatra se da su izrađeni nacrti dokumenata solidna osnova za dalji rad na regulaciji u ovoj oblasti, ali da je potrebno dodatno angažovanje da bi akti bili dovedeni do nivoa kvaliteta koji je potreban za donošenje od strane Agencije. U 2021. godini Agencija će nastaviti sa aktivnostima unaprijeđenja ovih akata, čime će sa normativno-regulatornog aspekta spremno dočekati izvjestan budući razvoj infrastrukture prirodnog gasa.

Osim prirodnog gasa koji će se u Crnu Goru dopremati gasovodom, jedan broj privrednih subjekata u Crnoj Gori je izrazio interesovanje i pokrenuo konkretne aktivnosti na realizaciji projekata koji imaju za cilj upotrebu tečnog prirodnog gasa (TPG) i komprimovanog prirodnog gasa (KPG) kao energenata koji će zamijeniti dosad korišćena tečna goriva. Agencija je spremno dočekala ovakav razvoj događaja i izvršila normativne pripreme za licenciranje privrednih subjekata koji namjeravaju da skladište, transportuju, snabdijevaju krajnje kupce i upravljaju postrojenjem za TPG, a nakon toga i izdala prvu licencu iz oblasti prirodnog gasa. Očekuje se da u 2021. godini bude još zahtjeva privrednih subjekata za izdavanje licenci u ovoj oblasti.

2.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Agencija je u prethodnom periodu donijela sve podzakonske akte, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. Implementacija navedenih podzakonskih akata je u toku. Ovo se naročito ogleda kroz postupak izdavanja licenci, kontinuirane

obrade benčmarking podataka i davanja saglasnosti na predlog cijena usluga za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

S tim u vezi, kroz implementaciju ovih podzakonskih akata sagledaće se potreba izmjena i dopuna ovih akata, pa je tokom 2021. godine, moguća izmjena:

- Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 56/20);
- Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 58/19 i 10/20);
- Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 58/19);
- Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list CG", broj 69/18).

Osim izmjena navedenih podzakonskih akata, kojima se bliže razrađuje obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, Agencija će donijeti i podzakonski akt o visini naknada za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Naime, u pitanju je akt temporalnog karaktera, koji Agencija donosi na godišnjem nivou, a u skladu sa ovlašćenjem utvrđenim članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima. Pomenutim aktom se utvrđuje iznos naknade koje plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, a koja se određuje u cilju pokrivanja troškova Agencije za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom o komunalnim djelatnostima. Prema navedenom članu zakona, ovaj akt Agencija donosi uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

U skladu sa navedenim, Agencija će u posljednjem kvartalu 2021. godine, donijeti Odluku o naknadama koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2022. godini.

2.3. Donošenje internih opštih akata Agencije

Statutom i internim opštim aktima uređena je nadležnost organa Agencije, unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta, prava i obaveze zaposlenih, način rada i druga pitanja od značaja za rad Agencije.

S tim u vezi, a imajući u vidu izmjene Zakona o energetici, primjenu novog Zakona o radu, kao i Statuta, Agenciji predstoji rad na usklađivanju postojećih ili donošenju novih internih opštih akata koja se odnose na: unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta; radne odnose i disciplinsku i materijalnu odgovornost; zarade i naknade putnih i drugih troškova zaposlenih; kodeks ponašanja zaposlenih; poslovnu tajnu; kancelarijsko poslovanje i arhivsku građu; obavljanje finansijskih i računovodstvenih poslova; rješavanje stambenih pitanja; poslovanje o svom radu i drugo. Rad na aktima je već započeo i nastaviće se u 2021. godini.

3. UTVRĐIVANJE CIJENA I NAKNADA I DAVANJE SAGLASNOSTI NA PREDLOG CIJENA

3.1. Energetski sektor

Regulisani subjekti podnose zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena najkasnije četiri mjeseca prije isteka važenja odluke o utvrđivanju cijena. Odluka o utvrđivanju naknada za rad Operatora tržišta koja je na snazi važi do kraja 2021. godine, što znači da je Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE) dužan da do 1. septembra 2021. godine podnese zahtjev za utvrđivanje novih naknada, kako bi se do kraja te godine sproveo postupak njihovog utvrđivanja.

Regulatorno dozvoljeni prihod i cijene za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije utvrđene su za period 2020-2022. godina, pa će se tokom 2021. godine pratiti realizacija utvrđenih veličina i provjeravati ispunjenosti zakonom propisanih uslova za vršenje korekcija cijena tokom regulatornog perioda.

Usljed stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o energetici i pod uslovom da regulisani subjekti dostave svoje predloge na odobravanje, vodiće se sljedeći postupci:

- odobravanje naknada za priključenje sistema za skladištenje gasa koji su povezani na prenosni ili distributivni sistem,
- odobravanje cijena pružanja nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema električne energije,
- odobravanje naknade za korišćenje registra garancija porijekla.

3.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Agencija je sredinom 2020. godine donijela Metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Na osnovu predmetne metodologije, vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti utvrđuju predlog cijena za obavljanje tih djelatnosti, koje dostavljaju Agenciji na saglasnost. Prvi regulatorni period počinje 2021. godine i sa tim u vezi, primjena prvih regulisanih cijena.

Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, propisan je rok za podnošenje zahtjeva Agenciji za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, i to 30. april tekuće za narednu godinu.

S tim u vezi, vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti, dužni su da do 30. aprila 2021. godine podnesu zahtjeve za regulatorni period koji se odnosi na 2022. godinu. U skladu sa navedenim, aktivnosti Agencije će biti usmjerene na obradi tih zahtjeva. Na osnovu podataka o broju vršilaca u 2021. godini, Agencija očekuje 27 zahtjeva.

4. ODLUČIVANJE PO ZAHTJEVIMA

4.1. Energetski sektor

4.1.1. Izdavanje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti

Energetske djelatnosti, propisane Zakonom, obavljaju se na osnovu licenci koje izdaje Agencija.

Tokom prvih osam mjeseci 2020. godine, Agencija je izdala deset novih licenci, od kojih je osam izdato energetskim subjektima u oblasti naftnih derivata koji su već obavljali energetske djelatnosti. Ti subjekti su prije isteka roka važenja licenci podnijeli zahtjeve za izdavanje novih licenci, kako bi mogli da nastave sa obavljanjem djelatnosti. Preostale dvije licence su izdate u oblasti električne energije. Izvršena je izmjena 23 licence, od toga 22 u oblasti naftnih derivata dok je jedna izmjena izvršena u oblasti električne energije. Oduzete su tri licence, dok su četiri licence produžene.

Od trenutno važećih licenci u 2021. godini će isteći 16 licenci koje su u posjedu osam energetskih subjekata u naftnom sektoru. Osim ovih, Agencija će tokom 2021. godine izdavati nove licence, ali i vršiti izmjene postojećih, u skladu sa zahtjevima, ili njihovo oduzimanje, ukoliko se za isto steknu uslovi. Imajući u vidu stepen realizacije novih objekata za proizvodnju električne energije očekuje se i obrada zahtjeva za obavljanje ove djelatnosti.

4.1.2. Utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije

Zatvoreni distributivni sistem električne energije se, u skladu sa Zakonom, definiše kao sistem preko kojeg se distribuira električna energija na geografski ograničenom području, u slučajevima kada postoji integracija rada ili proizvodnih procesa, trgovinskih ili uslužnih djelatnosti, a može obuhvatiti i ograničen broj kupaca iz kategorije domaćinstva sa boravkom na tom području. Model zatvorenog distributivnog sistema je uveden Zakonom, a detaljnije razrađen kroz Pravila za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije (u daljem tekstu: Pravila). U slučajevima kada se sistem koristi primarno od strane vlasnika i sa njim povezanim subjektima, operatoru je omogućeno izuzimanje od obaveza koje bi predstavljale administrativno opterećenje, zbog posebne prirode njegovog odnosa sa korisnicima.

U skladu sa Zakonom i Pravilima, Agencija je nadležna za utvrđivanje navedenog statusa. U periodu od stupanja Zakona na snagu do trenutka sačinjavanja ovog plana, utvrđena su tri statusa: za sistem u vlasništvu DOO PM Power, preko kojeg se distribuira električna energija na području nautičko-turističkog kompleksa Porto Montenegro u Tivtu, za sistem u vlasništvu DOO UNIPROM Nikšić, preko kojeg se distribuira električna energija na području DUP "Industrijska zona Kombinat aluminijuma Podgorica", kao i za sistem u vlasništvu Luštica Development AD Tivat, preko kojeg se distribuira električna energija na području Luštica Bay u Tivtu.

Aktivnosti u 2021. godini

U Crnoj Gori trenutno postoji određen broj poslovno – tehničkih sistema koji odgovaraju gore navedenoj definiciji modela zatvorenog distributivnog sistema električne energije i za koje bi utvrđivanje predmetnog statusa moglo imati pozitivne posljedice (trgovinski centri, turistički kompleksi, proizvodni kompleksi, i sl.). U skladu sa navedenim, može se očekivati da će u 2021. godini Agenciji biti podnošeni zahtjevi za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema električne energije.

Pored navedenog, Agencija će, u skladu sa obavezama propisanim Pravilima, vršiti kontrole rada i poslovanja subjekata sa već utvrđenim statusom. Nakon izvršenih kontrola sačinice se izvještaj sa opisom utvrđenog stanja i eventualnim mjerama koje treba preduzeti. Predmetni podaci će biti uključeni u izvještaj o stanju sektora za narednu godinu.

4.1.3. Izdavanje garancija porijekla proizvođačima električne energije

Obaveze vezane za garancije porijekla, Agencija sprovodi u skladu sa Zakonom i Uredbom o načinu izdavanja, prenošenja i povlačenja garancija porijekla energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije. S tim u vezi, Agencija izdaje, prenosi i povlači garancije porijekla i vodi i uredno ažurira registar o garancijama porijekla, koji objavljuje na svojoj internet stranici.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici (Službeni list Crne Gore broj 82/2020 od 06.08.2020. godine), ova ovlašćenja su prenešena u nadležnost COTEE, dok će se nadležnost Agencije odnositi na praćenje i analiziranje rada i poslovanja energetske subjekata u odnosu na izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla. Realizacija navedenog prenošenja nadležnosti predviđena je prelaznim odredbama Zakona za početak 2021. godine. Kako je prethodno i navedeno u Poglavlju 2.1 ovog plana, Agencija će nastaviti sa izvršavanjem obaveza u dijelu izdavanja, prenošenja i povlačenja garancija porijekla, odnosno vođenja i ažuriranja registra garancija porijekla sve do ispunjavanja uslova za primopredaju ovih poslova operatoru tržišta električne energije, a u skladu sa odredbama Zakona.

Pored toga, u 2021. godini Agencija će vršiti praćenje i analiziranje rada i poslovanja energetske subjekata u odnosu na izvršavanje obaveza koje se odnose na garancije porijekla.

4.1.4. Odobravanje statusa povlašćenog proizvođača električne energije

Agencija, u skladu sa odredbama Zakona o energetici, utvrđuje privremeni status povlašćenog proizvođača i status povlašćenog proizvođača električne energije. Do sredine 2020. godine, Agencija je donijela osam rješenja o statusu povlašćenog proizvođača za 10 proizvodnih objekata, pa je u 2020. godini 19 proizvođača električne energije posjedovalo status povlašćenog proizvođača za 30 proizvodnih objekata. U 2020. godini, privremene statuse povlašćenog proizvođača, koje je utvrdila Agencija, posjedovalo je 13 energetske subjekata za 27 proizvodnih

objekata. Takođe, Agencija je u skladu sa Zakonom, u 2020. godini produžila privremeni status povlašćenog proizvođača za jedan proizvodni objekat.

Agencija će u narednoj godini nastaviti da ispunjava svoje obaveze u dijelu utvrđivanja statusa povlašćenog proizvođača i privremenog povlašćenog proizvođača po primljenim zahtjevima. Imajući u vidu dinamiku izgradnje objekata, očekuje se da će u narednoj godini dio energetske subjekata, kojima je dodijeljen privremeni status povlašćenih proizvođača, podnijeti zahtjev za sticanje statusa povlašćenog proizvođača.

4.1.5. Davanje saglasnosti na ažurirane planove operatora sistema električne energije

Zakonska obaveza operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije je da, polazeći od stanja i stepena iskorišćenosti sistema, utvrde desetogodišnji plan razvoja prenosnog sistema, odnosno plan razvoja distributivnog sistema električne energije. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 82/20) predviđena je mogućnost ažuriranja razvojnih planova tokom regulatornog perioda. Tekući regulatorni period se završava 2022. godine, tako da će se u 2021. godini voditi postupci davanja saglasnosti na ažurirane planove razvoja prenosnog i distributivnog sistema ukoliko bude postojala potreba za ažuriranjem.

Izmjenama Zakona o energetici propisana je obaveza plaćanja naknade od strane operatora sistema za svako ažuriranje planova razvoja u toku regulatornog perioda.

4.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti - Izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti

U skladu sa Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, Agencija izdaje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti licima koja ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom o komunalnim djelatnostima i tim pravilima.

Agencija je zaključno sa 15. septembrom 2020. godine, izdala ukupno 21 licencu za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. U periodu na koji se ovaj Plan rada odnosi, Agencija će nastaviti sa licenciranjem subjekata za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i izmjenama, odnosno oduzimanjem izdatih licenci, ako se za to stvore propisani uslovi.

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o komunalnim djelatnostima, Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom, pa će Agencija u 2021. godini, vršiti kontrolu ispunjenosti uslova iz izdatih licenci.

4.3. Postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama

Načelo javnosti rada Agencije proklamuje se i kroz slobodan pristup informacijama svim zainteresovanim fizičkim i pravnim licima.

Činjenica je da poslovi koje Agencija obavlja u oblasti energetike, ali i u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, u kontinuitetu izazivaju pažnju uglavnom nevladinih organizacija za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Shodno tome, za očekivati je da će i u narednom periodu Agencija imati značajan broj ovih zahtjeva, kojima se, kako se do sada pokazalo, traži veoma obiman broj informacija, tj. dokumenata. Ovo je razlog više da u njihovoj obradi, koja se sprovodi u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama i Zakonom o upravnom postupku, pored ovlašćenog službenika učestvuju i drugi zaposleni, koji se angažuju na prepoznavanju informacija, pronalaženju, gdje je potrebno utvrđivanju postojanja ograničavajućih faktora za objelodanjivanje informacije, sprovođenju testa štetnosti, i drugih procesnih radnji.

5. NADZOR NAD RADOM I POSLOVANJEM SUBJEKATA

5.1. Energetski sektor

5.1.1. Kvalitet isporuke i snabdijevanja električnom energijom

Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, donijetim u skladu sa Zakonom, definisani su opšti i pojedinačni pokazatelji kvaliteta, način na koji operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema i snabdjevač vrše evidenciju i obradu podataka od značaja za praćenje kvaliteta usluge i način na koji dostavljaju te podatke Agenciji, kao i primjena mehanizma finansijskih kompenzacija koje su elektroenergetski subjekti dužni da plate korisnicima sistema zbog neispunjavanja propisanog minimuma kvaliteta.

Uloga Agencije u primjeni ovog akta ogleda se u sprovođenju nadzora nad radom operatora sistema i snabdjevača po pitanju definisanih parametara kvaliteta, analizi periodično dostavljene dokumentacije, kao i u ulozi drugostepenog organa u rješavanju žalbenih postupaka po ovom pitanju.

Tokom 2021. godine, fokus Agencije biće na kontinuiranom sprovođenju nadzora nad primjenom Pravila, kako putem organizovanja kontrola u sjedištima subjekata, tako i analizi dostavljenih izvještajnih obrazaca. Navedene aktivnosti sprovode se u cilju unapređenja sistema prikupljanja i obrade podataka, kao i konzistentnosti dostavljenih podataka, sa krajnjim ciljem unapređenja i održavanja dostignutog nivoa kvaliteta pružanja usluga.

Dodatno, u slučaju neispunjavanja propisanih standarda, očekuje se pojava određenog broja žalbi po pitanju primjene finansijskih kompenzacija, što će zahtijevati dodatni angažman Agencije, u skladu sa dodijeljenom ulogom drugostepenog organa u rješavanju žalbenih postupaka po ovom pitanju.

5.1.2. Finansijsko poslovanje regulisanih elektroenergetskih subjekata

Agencija ima zakonsko ovlašćenje da prati rad i poslovanje energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost za koju Agencija utvrđuje cijene ili naknade, u pogledu ostvarenih troškova i prihoda. Krajem 2019. godine utvrđene su cijene za korišćenje

prenosnog i distributivnog sistema električne energije za period 2020-2022. godina, kao i naknade za rad Operatora tržišta za 2020. i 2021. godinu. Tokom 2021. godine biće sprovedene aktivnosti koje imaju za cilj praćenje realizacije utvrđenih troškova i prihoda, odnosno praćenje finansijskog poslovanja regulisanih subjekata – Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, Crnogorskog elektrodistributivnog sistema DOO Podgorica i Crnogorskog operatora tržišta električne energije DOO Podgorica. Rezultati nadzora subjekata u ovom pogledu biće korišćeni u postupcima utvrđivanja regulatorno dozvoljenih prihoda i cijena za naredni regulatorni period.

Izmjenama Zakona o energetici propisana je obaveza operatora prenosnog i distributivnog sistema da vode poslovne knjige za regulatorne potrebe i ovlašćenje Agencije da vrši kontrolu primjene regulatornog računovodstva. Vođenje regulatornog računovodstva od strane regulisanih subjekata omogućava jednostavniju kontrolu troškova, prihoda, vrijednosti osnovnih sredstava koja služe obavljanju djelatnosti i ostalih računovodstvenih kategorija. U 2021. godini biće sprovedene aktivnosti na unapređenju podzakonskih akata koji uređuju ova pitanja, kao i kontrole njihove primjene od strane regulisanih subjekata.

5.1.3. Gubici u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije

Prilikom prenosa i distribucije električne energije od proizvodnih objekata do krajnjih potrošača, kao neizbježna pojava, nastaju gubici električne energije. Pored podjele na gubitke nastale u prenosnom sistemu i gubitke nastale u distributivnom sistemu, može se napraviti i podjela na tehničke gubitke koji nastaju kao posljedica fizičkih zakona, i netehničke (komercijalne) gubitke koji se odnose na energiju koja je isporučena ali nije izmjerena i koji se dominantno odnose na neovlašćeno preuzimanje električne energije.

Agencija će tokom 2020. godine pratiti stepen ostvarenih gubitaka, posebno imajući u vidu stope gubitaka iz studija gubitaka koje su Operator prenosnog sistema (CGES) i Operator distributivnog sistema (CEDIS) izradili u skladu sa Zakonom, a na osnovu kojih su utvrđeni opravdani stepeni gubitaka i troškovi za nabavku električne energije za njihovo pokrivanje koje snose korisnici elektroenergetskog sistema u Crnoj Gori.

Takođe, Agencija će vršiti nadzor operatora sistema i sa aspekta smanjenja nivoa gubitaka, kako tehničkih, koji se mogu smanjiti ugradnjom efikasnije opreme i efikasnijim upravljanjem, tako i netehničkih gubitaka koji se mogu smanjiti otkrivanjem neovlašćene potrošnje i ugradnjom sistema mjerenja veće klase tačnosti.

5.1.4. Investicije u prenosnom i distributivnom sistemu električne energije

U 2019. godini Agencija je dala saglasnost na desetogodišnje planove razvoja operatora prenosnog i operatora distributivnog sistema električne energije za period 2020-2029. godina, kao i trogodišnje investicione planove za period 2020-2022. godina. Vrijednost investicija iz odobrenih trogodišnjih planova se reflektovala na

cijene korišćenja prenosnog i distributivnog sistema za regulatorni period 2020-2022. godina.

Realizacija odobrenih planiranih investicija se uzima u obzir prilikom utvrđivanja korekcija cijena. Kontrola realizacije investicionih planova vrši se kroz analizu izvještajnih obrazaca koje regulisani energetske subjekti dostavljaju kvartalno i godišnje. Obrasci koje operator prenosnog i distributivnog sistema dostavljaju odnose se na stepen finansijske realizacije investicija. Pored navedenog, vrše se i neposredne kontrole kod subjekata po potrebi, prilikom kojih se utvrđuju razlozi koji su doveli do odstupanja ostvarenih od odobrenih investicija. Kako je Operatoru distributivnog sistema odobren i trogodišnji program otkupa elektroenergetske infrastrukture, Agencija će u 2021. godini pratiti i realizaciju tog programa.

5.1.5. Prekogranična razmjena energije i dodjela prekograničnih kapaciteta

Obezbjedivanje dovoljnih količina električne energije na siguran, bezbjedan, pouzdan i kvalitetan način neizostavno je povezano sa razmjenom električne energije sa susjednim elektroenergetskim sistemima. Prekogranična razmjena električne energije definisana je nizom podzakonskih akata, koji propisuju postupak dodjele prekograničnih kapaciteta, kako bi se razmjena energije odvijala na siguran i transparentan način.

Uloga Agencije ogleda se u kontroli operatora prenosnog sistema po pitanju postupaka dodjele prekograničnih kapaciteta, kao i prihoda od alokacionog postupka.

Tokom 2021. godine Agencija će svoju ulogu ostvarivati putem neposredne kontrole operatora prenosnog sistema, kao i analizom dostavljene dokumentacije.

5.1.6. Transparentnost i dostupnost informacija vezanih za tržište električne energije

Transparentnost i dostupnost tržišnim informacijama predstavlja polaznu pretpostavku ravnopravnosti položaja svih učesnika na tržištu električne energije u cilju normalnog funkcionisanja tržišta.

Imajući navedeno u vidu, a u skladu sa Zakonom o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, Ministarstvo ekonomije je u martu 2018. godine donijelo Pravilnik o podacima koje obezbjeđuje operator prenosnog sistema električne energije i načinu dostavljanja i objavljivanja podataka od značaja za tržište električne energije (Službeni list CG, broj 14/2018). Donošenjem ovog akta izvršeno je transponovanje Uredbe Komisije EU br. 543/2013 o dostavljanju i objavljivanju podataka o tržištima električne energije u nacionalno zakonodavstvo.

Shodno svojim nadležnostima, Agencija je tokom 2020. godine vršila nadzor nad operatorom prenosnog sistema u pogledu objavljivanja podataka od značaja za funkcionisanje tržišta.

Agencija će nastaviti sa nadzorom operatora prenosnog sistema u pogledu izvršavanja zakonskih obaveza sa aspekta transparentnosti i dostupnosti informacija vezanih za tržišta električne energije. Značaj izvršenja nadležnosti Agencije pored

nacionalnog ima i međunarodni značaj, pa će podaci dobijeni kontrolom poslužiti kao ulazni podatak za pripremu izvještaja Energetske zajednice o implementaciji predmetne uredbe Evropske unije.

Kao što je već rečeno u Poglavlju 2 Normativne aktivnosti, potpoglavlje 2.1. Energetski sektor, transponovanjem Regulative (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT) u nacionalno zakonodavstvo uvode se nove obaveze učesnika na tržištu i nova ovlašćenja Agencije kao organa koji vrši nadzor nad tržištem. Vršenje nadzora nad aktivnostima učesnika na tržištu u skladu sa navedenom regulativom zahtijeva, između ostalog, sprovođenje istražnih aktivnosti, čiji je cilj utvrđivanje da li je neki učesnik počinio zloupotrebu tržišta. Primjena REMIT-a podrazumijeva regionalnu saradnju i učešće u aktivnostima tijela Energetske zajednice koja će se baviti ovom problematikom. Tokom 2020. godine Regulatorni odbor Energetske zajednice (ECRB) donio je proceduralna akta kojima se uređuje saradnja regulatornih tijela ugovornih strana Energetske zajednice i ECRB-a u vršenju obaveza koje nameće REMIT.

Pored aktivnosti koje će Agencija sprovoditi u 2021. godini na međunarodnom nivou, Agenciji će u slučaju transponovanja REMIT u crnogorsko zakonodavstvo do kraja 2020. godine biti dodijeljena nova ovlašćenja i obaveze, među kojima su:

- uspostavljanje, vođenje i ažuriranje nacionalnog registra učesnika na tržištu,
- uspostavljanje platforme za objavljivanje insajderskih informacija od strane učesnika na tržištu,
- informisanje učesnika na tržištu o novim obavezama,
- vršenje nadzora nad aktivnostima trgovine veleprodajnim energetskim proizvodima u cilju prepoznavanja i sprečavanja trgovine koja se temelji na insajderskim informacijama i manipulaciji tržištem,
- obezbjeđivanje primjene zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija i vršenja manipulacija na veleprodajnom tržištu,
- preduzimanje mjera radi sprečavanja manipulacija na tržištu, mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i mjera prema učesnicima na tržištu za učinjene povrede obaveza koje proističu iz REMIT-a,
- kontrola sprovođenja naloženih mjera,
- saradnja sa regulatornim tijelima regiona i ECRB-om pri vršenju nadzora veleprodajnih tržišta,
- saradnja sa organima nadležnim za zaštitu konkurencije i tržište kapitala,
- izvještavanje ECRB-a o sprovedenim aktivnostima u primjeni REMIT-a,
- prikupljanje i vršenje provjere tačnosti podataka dostavljenih od strane učesnika na tržištu,
- razmjena podataka, uz zaštitu osjetljivih podataka i sprječavanje zloupotrebe informacija.

Aktivnosti koje se odnose na ispunjavanje navedenih obaveza Agencije koje proističu iz REMIT-a predstavljaju novu dimenziju nadzora nad tržištem električne energije u Crnoj Gori i zahtijevaju kako tehničko, tako i kadrovsko jačanje i saradnju sa

regulatornim tijelima EU koja imaju iskustvo u ovoj oblasti, a koje proističe iz njihove sad već višegodišnje obaveze sprovođenja predmetne regulative.

5.1.7. Poštovanje uslova iz izdatih licenci

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona, Agencija prati i kontroliše rad i poslovanje energetske subjekata u pogledu ispunjavanja uslova utvrđenih licencom. Tokom prvih sedam mjeseci 2020. godine izvršene su 22 kontrole u sektoru naftnih derivata i jedna kontrola u sektoru gasa. Do kraja godine će biti obavljeno još 27 kontrola, u skladu sa Planom kontrola nad radom energetske subjekata u sektoru naftnih derivata i gasa za 2020. godinu.

Početak 2021. godine će biti pripremljen i usvojen Plan kontrola energetske subjekata za 2021. godinu, koji će obuhvatati energetske subjekte u naftnom sektoru i sektoru gasa. Pored kontrola predviđenih Planom, po potrebi će se vršiti i vanredne kontrole, nakon čega će se sačinjavati izvještaji o sprovedenoj kontroli sa pregledom zatečenog stanja, kao i predviđenim mjerama u slučaju neispunjavanja uslova.

5.2. Sektor regulisanih komunalnih djelatnosti

Agencija će, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i podzakonskim aktima koje je donijela za sprovođenje ovog zakona, u 2021. godini pratiti i analizirati rad i poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti:

- u postupku izdavanja licenci vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti;
- vršenjem nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci;
- prikupljanjem, vrednovanjem i poređenjem podataka, odnosno indikatora o poslovanju vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti;
- u postupku davanja saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- praćenja kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

U skladu sa Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking), Agencija će u 2021. godini nastaviti aktivnosti na realizaciji Zakonom propisane obaveze međusobnog poređenja poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti na bazi propisanih indikatora. S tim u vezi, Agencija će prikupljati podatke o poslovanju vršilaca koje će koristiti za izračunavanje, vrednovanje i poređenje indikatora poslovanja vršilaca. Vršioци su dužni da Agenciji dostavljaju podatke o svom poslovanju kvartalno. Analiza dobijenih podataka će rezultirati Izvještajem o poređenju indikatora poslovanja vršilaca za 2020. godinu, koji će u skladu sa pomenutim pravilima, sačiniti do 31. oktobra 2021. godine. Navedeni izvještaj Agencija objavljuje na svojoj internet stranici i dostavlja vršiocima, jedinicama lokalne

samouprave, organima državne uprave nadležnim za komunalne djelatnosti, odnosno vode, kao i drugim subjektima koji su povezani sa regulisanim komunalnim djelatnostima.

Pored stanja u sektoru prikazanog u navedenom izvještaju, podatke koje Agencija prikuplja su od velikog značaja za praćenje segmenata rada vršilaca, što je za Agenciju od izuzetne važnosti, a naročito u postupku davanja saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, odnosno sagledavanja elemenata koji utiču na visinu cijene usluge.

Dodatno, Agencija će i u 2021. godini vršiti finansijsku analizu poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, čije rezultate će, kao i ranijih godina, prikazati u Godišnjem izvještaju o radu o aktivostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, koji dostavlja Skupštini Crne Gore u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima.

6. ZAŠTITA KUPACA

U skladu sa Zakonom, u okviru svojih nadležnosti, Agencija ima obavezu da doprinosi zaštiti kupaca, što se ostvaruje i kroz postupak rješavanja žalbi kupaca. U članu 56 stav 1 Zakona, taksativno su navedeni slučajevi u kojima Agencija, kao drugostepeni organ odlučuje po žalbama kupaca i to:

- na akt operatora tržišta o prijemu učesnika na tržište električne energije,
- na akt operatora tržišta o dodjeli statusa nosioca balansne odgovornosti učesniku na tržištu,
- na akt operatora prenosnog sistema o odbijanju zahtjeva za pristup sistemu,
- krajnjih kupaca u slučaju obustave ili ograničenja isporuke električne energije u slučaju kada kupac ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom, odnosno računom za isporučenu energiju,
- na odluke snabdjevača o opravdanosti prigovora po osnovu neispunjenja minimuma kvaliteta i eventualnoj finansijskoj kompenzaciji koju je snabdjevač dužan da plati kupcu po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema ili snabdjevača, i
- na postupak promjene snabdjevača.

Budući da se žalbe, koje su podnijete Agenciji u 2020. godini, do 01. septembra, većinom odnose na postupanje snabdjevača - obustavu isporuke električne energije i odluke donijete po prigovorima kupaca po osnovu neispunjenja minimuma kvaliteta isporuke električne energije, za očekivati je da će se i u 2021. godini žalbe najviše podnositi po navedenim osnovima.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 82/20), izmijenjene su ranije odredbe Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16 i 51/17), kojima je bilo regulisalo priključenje korisnika na distributivni sistem električne energije. Naime, umjesto donošenja rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje, novim zakonskim rješenjem je predviđeno da se

priključenje objekta vrši na osnovu ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, koji zaključuju podnosilac zahtjeva za priključenje i operator distributivnog sistema električne energije, a zaštita podnosioca zahtjeva je predviđena kroz arbitražni postupak kod Agencije. Arbitražni postupak se može pokrenuti po pitanju usklađenosti prijedloga ugovora, koji se sačinjava na osnovu optimalnog tehno-ekonomskog rjesenja za priključenje, u skladu sa pravilima koja uređuju funkcionisanje distributivnog sistema uz promovisanje principa adekvatnosti sistema.

Kako su u prethodnom periodu podnošene i žalbe u vezi sa priključenjem budućih kupaca na distributivni sistem električne energije (na akt operatora distributivnog sistema električne energije o odbijanju zahtjeva za izdavanje saglasnosti za priključenje i na rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje), za očekivati je da će Agencija u 2021. godini rješavati sporove u vezi sa predmetnim pitanjem.

Budući da su Agenciji u prethodnom periodu (2018-2020. godina) dostavljani podnesci kojima se osporava račun za utrošenu električnu energiju, odnosno visina duga i obračun kamate zbog zastarjelosti potraživanja, kao i obračun neovlašćeno preuzete električne energije, može se očekivati da će se i u 2021. godini nastaviti sa dostavljanjem takvih podnesaka. U navedenim situacijama, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, Agencija ima obavezu da podneske prosljedi nadležnom organu (EPCG i/ili CEDIS) ili, kada su navedeni organi već donijeli odluke/rješenja, donese rješenja o nenadležnosti. Protiv rješenja Agencije stranke mogu podnijeti tužbu Upravnom sudu Crne Gore i tražiti održavanje usmene rasprave, što bi zahtijevalo aktivnosti Agencije kod davanja odgovora na tužbu, dostavu spisa predmeta sudu i pristup ročištu pred sudom. Nakon sprovedenog postupka pred upravim sudom, stranke mogu Vrhovnom sudu Crne Gore podnijeti zahtjev za preispitivanje odluka Upravnog suda (iako je od strane tog suda već potvrđena pravilnost postupanja Agencije u navedenim slučajevima). U navedenom slučaju Agencija bi imala aktivnosti na davanju odgovora i dostavi spisa predmeta sudu.

U neposrednoj komunikaciji sa Agencijom kupci se informišu o propisima koji se primjenjuju u ovoj oblasti, kako bi lakše i efikasnije ostvarili i zaštitili svoja prava i pravne interese, što će biti praksa i u 2021. godini.

7. MEĐUNARODNA SARADNJA

Međunarodna saradnja je jedna od aktivnosti koja značajno doprinosi prepoznatljivosti napora Agencije da intenzivno bude uključena u dešavanja ne samo u evropskim institucijama čiji je obavezan član već i u organizacijama koje su formirane na dobrovoljnoj osnovi.

Praćenje međunarodnih dešavanja i učešće u radu radnih grupa je od izuzetnog značaja za pripemanje pravnog okvira u nacionalnom sistemu, ne samo od strane Agencije već i drugih nacionalnih institucija koje su obavezne da učestvuju u radu tijela evropskih međunarodnih institucija.

Agencija je član Regulatornog odbora Energetske zajednice, te je uključena u pripremu dokumenata koja se odobravaju od najvišeg organa ove institucije, Ministarskog savjeta, i samim tim su obavezujuća za države potpisnice Sporazuma o formiranju Energetske zajednice, koji je ratifikovan i u crnogorski pravni sistem. Sve obaveze koje proističu iz pomenutog sporazuma u definisanim rokovima se prenose u nacionalni zakonski okvir, pa je intenzivno učešće u svim relevantnim radnim grupama Energetske zajednice prioritet i u narednom periodu.

Osim Energetske zajednice, u čijem radu je angažovanje Agencije obavezno, nastaviće se sa aktivnim učešćem i u tijelima koja intenzivno djeluju u oblasti regulacije energetike, a to su: Mediteransko udruženje regulatora za električnu energiju i gas (MEDREG), Savjet Evropskih energetske regulatora (CEER) i Agencija za kooperaciju energetske regulatora (ACER).

Nadalje, očekuje se nastavak saradnje u okviru multilateralnog projekta "CEI Centralno – evropska inicijativa – Jačanje energetske regulatornih tijela na Zapadnom Balkanu", započetog 2017. godine na inicijativu italijanskog regulatora, a koji ima za cilj da na regulatorna tijela, operatore prenosnih sistema i berze električne energije iz Crne Gore, Albanije, Srbije i Makedonije, prenesu znanja i iskustva u projektima povezivanja tržišta.

Nastaviće se i rad u Balkanskom savjetodavnom forumu, koji je Agencija, zajedno sa regulatorima iz Grčke, Bugarske, Makedonije, Srbije, Kosova i Albanije, formirala sa ciljem razmjene iskustava i međusobne saradnje.

Što se tiče projekata koje u Evropi realizuju američka Nacionalna asocijacija regulatornih tijela (National Association of Regulatory Utility Commissioners - NARUC) i Agencija za internacionalni razvoj (US Agency for International Development - USAID), Agencija će, po pozivu, i u narednom periodu prisustvovati sastancima i doprinijeti poboljšanju kvaliteta projekta kroz razmjenu iskustava iz oblasti regulacije energetike sa regulatorima koji su uključeni u projekte.

Poput prethodno navedenog, i međunarodna saradnja Agencije u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti će se nastaviti u 2021. godini. Ovo se naročito ogleda kroz njeno aktivno učešće u Generalnim skupštinama WAREG-a. Naime, Agencija je od preuzimanja nadležnosti regulacije komunalnih djelatnosti (2017. godine), članica WAREG-a, asocijacije nacionalnih i regionalnih organa nadležnih za ekonomsku i ekološku regulaciju sektora voda i otpadnih voda u Evropi. Ciljevi ove asocijacije su razmjena iskustava i informacija, obezbjeđivanje zajedničkih analiza i poređenja postojećih regulatornih modela u sektoru voda i otpadnih voda, organizovanje specijalizovanih treninga i tehničke pomoći, kao i učešće u otvorenim dijalozima sa drugim relevantnim regionalnim i međunarodnim organizacijama i institucijama, sa posebnim fokusom na probleme u oblasti voda i otpadnih voda. Agencija aktivno učestvuje u skupštinama WAREG-a, kao i svim procesima donošenja odluka, ali i u radu organizacionih tijela osnovanih od strane WAREG-a, što se očekuje i u 2021. godini

Takođe, saradnja Agencije sa Svjetskom bankom, nastavlja se i u 2021. godini. Naime, Agencija je od početka regulacije komunalnih djelatnosti imala konsultantsku podršku finansiranu od strane Svjetske banke, a preko Dunavskog programa za vode. Podrška se naročito ogledala u postupku pripreme podzakonskih akata Agencije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. S tim u vezi, pomoć obezbijedena u 2020. godini, u vidu konsultanta za podršku u kreiranju rješenja koja su predmet podzakonskih akata, odnosno implementaciji benčmarking aktivnosti, nastaviće se i tokom 2021. godine.

8. IZRADA GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA I PLANOVA

U skladu sa Zakonom, Agencija je u obavezi da sačinjava izvještaje i planove koje, dostavlja Skupštini Crne Gore na usvajanje, i to:

- predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za 2020. godinu (do 30.04.2021. godine),
- izvještaj o stanju energetskog sektora za 2020. godinu (do 31.07.2021. godine), i
- predlog finansijskog plana sa planom rada za 2022. godinu (do 30.09.2021. godine).

Pored navedenih, obaveza Agencije je i izrada izvještaja i planova u skladu sa novim Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni list CG", br. 74/19), i to:

- plan javnih nabavki za 2021. godinu (do 31.01.2021. godine), i
- izvještaj o javnim nabavkama za period od 1. januara do 30. juna 2021. godinu (do 30.07.2021. godine),
- izvještaj o javnim nabavkama za period od 01. jula do 31. decembra (do 30.01.2022. godine)
- statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke, za 2020. godinu (do 28. februara 2021. godine),
- izvještaj o realizaciji ugovora i objavljivanje u elektronski sistem javnih nabavki (ESJN), u roku od 30 dana od dana realizacije ugovora o javnoj nabavci, shodno članu 152 ovog zakona.

U skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, Agencija je dužna da pripremi Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti za 2020. godinu, i da isti dostavi Skupštini Crne Gore do 31. jula 2021. godine.

Dodatno, u skladu sa Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti Agencija priprema Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu, koji je dužna da sačini do 31. oktobra 2021. godine.

9. KADROVSKO OSPOSOBLJAVANJE I MATERIJALNO UNAPREĐENJE AGENCIJE

Struktura i organizacija Agencije, shodno Zakonu i Statutu, je sljedeća: Odbor koji je organ upravljanja (predsjednik i dva člana) i izvršni direktor koji je organ rukovođenja, zamjenik izvršnog direktora, i organizacione jedinice formirane kao službe kojih je ukupno šest. Izvan službi obavljaju se poslovi savjetnika Odbora i sekretara Odbora Agencije. Pored službe za opšte poslove, usko stručne su:

- Služba za energetske-tehničke poslove regulacije;
- Služba za ekonomske poslove regulacije;
- Služba za pravne poslove regulacije;
- Služba za gas, naftu i licence;
- Služba za regulisane komunalne djelatnosti;

Jačanje kadrovskih kapaciteta planirano za 2020. godinu je u toku. Trenutno, ukupan broj zaposlenih u Agenciji je 37, od kojih su predsjednik i dva člana Odbora, izvršna direktorica i zamjenica izvršne direktorice, po mandatu koji je utvrđen Zakonom, 31 zaposleni na neodređeno vrijeme i jedno lice zaposleno na određeno vrijeme.

Za ispunjavanje zakonskih obaveza Agencije, koje će izvjesno biti mnogo složenije i obimnije, u 2021. godini je potrebno ojačati kadrovske kapacitete, povećati broj zaposlenih u skladu sa mogućim i nastaviti sa profesionalnim osposobljavanjem zaposlenih.

Do sticanja uslova da se izvrši navedena kadrovska popunjenost službi, Agencija će dodatno angažovati postojeće kadrovske kapacitete i, ukoliko to bude neophodno, vršiti njihovu preraspodjelu unutar službi, kako bi se odgovorilo obimnim i zahtjevnim obavezama Agencije u narednom periodu.

Stručno usavršavanje i obuka zaposlenih jedan je od preduslova za kompetentno obavljanje poslova Agencije i tome se, u kontinuitetu, posvećuje posebna pažnja.

Agencija je definisala potrebne nivoe vještina i kvalifikacija za pojedina radna mjesta.

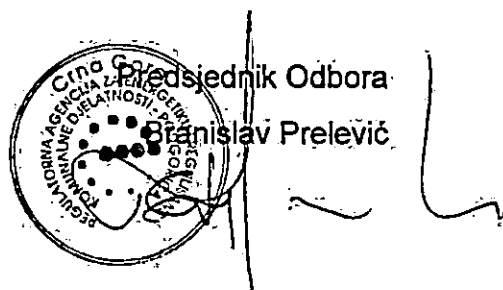
Obuka je ključna pretpostavka za stručno i profesionalno usavršavanje zaposlenih u Agenciji, kojom se postiže osposobljenost zaposlenih za obavljanje različitih poslova i stvaranje neophodnih pretpostavki za dalji razvoj Agencije.

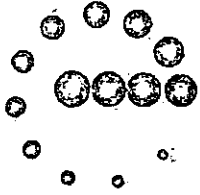
U Agenciji se planiraju aktivnosti na unapređenju informaciono-komunikacionog sistema nabavkom odgovarajućih specijalizovanih softverskih rješenja za podršku poslovnim procesima.

Broj: 20/3391-3

Podgorica, 29. septembar 2020. godine

Predsjednik Odbora
Branislav Prelević

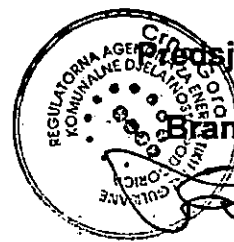
Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/3391-4
Podgorica, 29.09.2020. godine

Na osnovu člana 51 stav 2 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), člana 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), i člana 12 stav 1 tačka 13 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, donio je

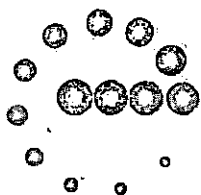
ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PREDLOGA FINANSIJSKOG PLANA REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

1. Utvrđuje se Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu.
2. Predlog finansijskog plana sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu i Odluku o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, dostaviti Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. septembra 2020. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora
Branislav Prelević

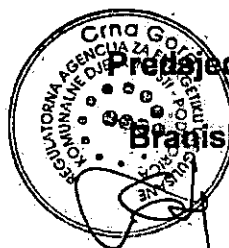
Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/3391-5
Podgorica, 29.09.2020. godine

Na osnovu člana 32 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), i člana 12 stav 1 tačka 13 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, donio je

ODLUKU

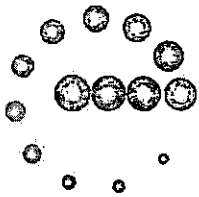
O USVAJANJU PLANA RADA REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU I REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

1. Usvaja se Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu.
2. Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu uz Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, dostaviti Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. septembra 2020. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora

Bratislav Prelević

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/ 3391-6
Podgorica, 29.09.2020. godine

Na osnovu člana 32. st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), i člana 12 stav 1 tačka 13 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, donio je

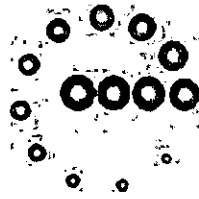
ODLUKU

1. Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja Predloga finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, određuju se: Predsjednik Odbora Branislav Prelević, Izvršna direktorica Milica Knežević i Samostalna analitičarka Milica Petrović.
2. Ovu odluku uz Predlog finansijskog plana Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, Plan rada Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu, dostaviti Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore, do 30. septembra 2020. godine.
3. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

INFORMACIJA

FINANSIJSKI PLAN U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE POSLOVA REGULACIJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

Podgorica, septembar 2020. godine

Na osnovu člana 8 stav 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), a u vezi sa članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima, Odbor Agencije, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, utvrdio je

FINANSIJSKI PLAN U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA OBAVLJANJE POSLOVA REGULACIJE REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

I. UVOD

Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16 i 66/19) (u daljem tekstu: Zakon), utvrđena je nadležnost Regulatorne Agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) u oblasti komunalnih djelatnosti. S tim u vezi, Agencija je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti (javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama).

Način finansiranja Agencije u dijelu ovih Zakonom povjerenih ovlašćenja, utvrđen je članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima. Naime, tim članom propisano je da se rad Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama finansira iz naknada koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti (u daljem tekstu: vršioci), koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova Agencije za obavljanje djelatnosti utvrđenih tim zakonom.

Naknada se, u skladu sa Zakonom, utvrđuje posebnim aktom Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore. U cilju stvaranja uslova da se na odgovarajući način utvrdi iznos naknade koju treba da plaćaju vršioci, potrebno je prethodno utvrditi troškove Agencije za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom, a saglasno odredbi člana 50 stav 2 Zakona. Polazeći od navedenog, Odbor Agencije donosi Finansijski plan za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, kako bi se na osnovu istog utvrdio iznos naknada koju treba da plaćaju vršioci Agenciji.

Finansijski plan za 2021. godinu, sadrži procjenu prihoda i rashoda po izvorima iz kojih potiču, sačinjenu na osnovu Plana rada Agencije za regulisane komunalne djelatnosti za 2021. godinu i pokazatelja poslovanja iz 2019. godine i osvrtom na osam mjeseci 2020. godine. Utvrđivanje predmetnog plana ima za cilj da obezbijedi ostvarivanje planiranih aktivnosti zasnovanih na Zakonom utvrđenim obavezama i istovremeno finansijsku stabilnost i likvidnost poslovanja Agencije u dijelu realizacije tih aktivnosti.

II. NADLEŽNOSTI AGENCIJE U DIJELU REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Nadležnosti Agencije, kao samostalne, neprofitne organizacije, koja je pravno i funkcionalno nezavisna od državnih organa i subjekata koje reguliše, utvrđene su Zakonom i Zakonom o energetici. U dijelu koji se odnosi na regulisane komunalne

djelatnosti, Agencija je Zakonom određena kao regulatorno tijelo za navedene djelatnosti. S tim u vezi, saglasno članu 49 Zakona nadležna je za:

- izdavanje, mijenjanje i oduzimanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti;
- vršenje nadzora nad radom i poslovanjem vršilaca u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci;
- međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca na bazi propisanih indikatora (benčmarking);
- donošenje podzakonskih akata za regulisane komunalne djelatnosti;
- davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (komunalnih usluga i komunalnog proizvoda);
- pripremu i dostavljanje Skupštini Crne Gore godišnjeg izvještaja o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, do 31. jula tekuće za prethodnu godinu.

Za obavljanje gore navedenih poslova, Agencija je jula 2017. godine, osnovala Službu za regulisane komunalne djelatnosti. Ukupan broj zaposlenih u Agenciji u navedenoj službi je četiri, i to: pravne, ekonomske i građevinske struke. U radu Službe na poslovima regulacije komunalnih djelatnosti aktivno učestvuju organi Agencije, kao i stručne službe za regulisane energetske djelatnosti.

Broj zaposlenih u Službi se do sada nije mijenjao. Međutim, imajući u vidu da se obim poslova Agencije znatno povećao donošenjem podzakonskih akata i aktivnostima koje se odnose na izdavanje licenci, obradu zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i kontinuirane obrade podataka koje se odnose na poslovanje vršilaca (benčmarking), to zahtijeva povećanje broja zaposlenih u navedenoj Službi za jednog zaposlenog u 2021. godini.

III. FINANSIRANJE RADA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA UTVRĐENIH ZAKONOM

Dosadašnje finansiranje Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti, vršeno je iz budžeta Crne Gore. Naime, iz navedenog budžeta obezbjeđivana su sredstva za rad Agencije u godišnjem iznosu od 140.000 €, za 2017, 2018. i 2019. godinu, odnosno 70.000 za 2020. godinu, preko Ministarstva održivog razvoja i turizma kao potrošačke jedinice, a u skladu sa sporazumom između ove dvije institucije. Naime, do stvaranja uslova za samostalno finansiranje u skladu sa Zakonom, bilo je neophodno obezbijediti privremeno finansiranje Agencije za obavljanje poslova u predmetnoj oblasti. U skladu sa pomenutim sporazumom, Agencija je dostavljala Ministarstvu održivog razvoja i turizma izvještaje o utrošenim sredstvima za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti.

Donošenjem podzakonskih akata i njihovom primjenom, odnosno ispunjavanjem odgovarajućih obaveza iz Zakona od strane vršilaca, stvorili su se uslovi za samostalno finansiranje Agencije i primjenu odredbe člana 50 navedenog zakona. S tim u vezi, Agencija će na osnovu ovlašćenja iz člana 50 stav 3 Zakona, a u skladu sa ovim finansijskim planom, donijeti akt o naknadama koju plaćaju vršioci, koja će predstavljati osnov za finansiranje Agencije u dijelu regulacije komunalnih djelatnosti u 2021. godini.

U skladu sa navedenim, Agencija očekuje prihod od naknada za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti:

- 1) javnog vodosnabdijevanja;
- 2) upravljanja komunalnim otpadnim vodama, koje obuhvata:

- prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, odnosno predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode i njihovo ispuštanje u recipijent;
- upravljanje i rad postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama.

IV. PLANIRANI PRIHODI

Prilikom planiranja prihoda od naknada vršilaca, kao polazna osnova uzeti su procijenjeni troškovi Agencije za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, odnosno, iznos sredstava potreban za njihovo pokriće, kao i pokazatelji poslovanja iz 2019. godine. Naime, situacija izazvana korona virusom u 2020. godini, ne čini realnu sliku za planiranje troškova Agencije na osnovu kojih bi se tokom 2021. godine mogle realizovati njene nadležnosti utvrđene Zakonom i istovremeno obezbijedila finansijska stabilnost i likvidnost poslovanja Agencije.

Ukupan prihod Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti za 2021. godinu, planiran je od naknada koje plaćaju vršioci, u iznosu od 264.611,96 €.

V. PLANIRANI RASHODI

Procjena nivoa troškova Agencije za 2021. godinu, prvenstveno se zasniva na Planu rada, odnosno aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti koje će Agencija obavljati u 2021. godini u skladu sa Zakonom, njegovim poređenjem sa planom rada za 2019. i 2020. godinu, realizacijom finansijskog plana za 2019. godinu i rashodima Agencije ostvarenim u prvih osam mjeseci 2020. godine. Kao što je već navedeno, nepredviđene okolnosti izazvane korona virusom su uticale na (ne)ostvarenje rashoda koji su bili planirani za 2020. godinu. Iz tog razloga polazna osnova za planiranje rashoda za 2021. godinu je pored plana za 2020. godinu i realizacija finansijskog plana iz 2019. godine. Dodatno, Agencija je za 2020. godinu pripremila Predlog odluke o naknadama koju plaćaju vršioci u 2020. godini koji je dostavljen Vladi Crne Gore u martu 2020. godine. Navedena procedura davanja saglasnosti još nije okončana, pa je ta činjenica uticala na prihode Agencije u 2020. godini i istovremeno realizaciju troškova, na način da je određene troškove odložila za naredni period ili se njihova realizacija neće desiti.

U strukturi planiranih prihoda i rashoda nema značajnih promjena, već je zadržana struktura iz predhodne dvije godine. Kao i do sada, Agencija će prilikom realizacije ovog finansijskog plana postupati racionalno i sa pažnjom.

Sagledavajući dinamiku rada Agencije u prethodnom periodu, uočava se konstantno povećanje obima posla prije svega zbog donošenja podzakonskih akata propisanih Zakonom, odnosno njihove implementacije. Značajne aktivnosti Agencije u 2021. godini odnosiće se na izdavanje licenci za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, prikupljanje i obradu podataka vršilaca u skladu sa obavezama Agencije da vrši međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca (benčmarking) i, shodno tome, na sačinjavanje godišnjeg izvještaja o indikatorima njihovog poslovanja. Takođe, dominantne aktivnosti u 2021. godini će biti usmjerene ka obradi zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. Naime, Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG, broj 56/20), propisan je rok za podnošenje zahtjeva Agenciji za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, i to 30. april tekuće za narednu godinu.

S tim u vezi, vršioци su dužni da do 30. aprila 2021. godine podnesu zahtjeve za regulatorni period koji se odnosi na 2022. godinu. U skladu sa navedenim, aktivnosti Agencije će biti usmjerene na obradi tih zahtjeva.

Sve ovo zahtijeva i potrebu za povećanjem broja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti, čiji broj se, kao što je već navedeno, od preuzimanja nadležnosti Agencije u skladu sa Zakonom nije mijenjao.

Takođe, specifičnosti komunalnog sektora, odnosno regulisanih komunalnih djelatnosti iziskuju preuzimanje iskustava regulatora iz okruženja i šire, kao i drugih međunarodnih iskustava, pa je obuka navedenih zaposlenih takođe jedan od prioriteta Agencije i u 2021. godini. Na poslovima regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti, naročito obrade zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, biće značajna i podrška drugih službi u Agenciji, imajući u vidu iskustvo tih službi u regulaciji energetskih djelatnosti.

U skladu sa navedenim, troškovi za obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti u 2021. godini, planirani su u približnom iznosu u odnosu na 2020. godinu. Agencija je planirala rashode za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti u 2021. godini u ukupnom iznosu od 264.611,96 €.

U radu Agencije na predmetnim poslovima pojavljuju se troškovi koje je moguće direktno alocirati, odnosno, odrediti im mjesto nastanka, kao i troškovi koji su zajednički sa drugim službama Agencije – indirektni (zavisni) troškovi. U direktne troškove Agencije za obavljanje poslova regulacije komunalnih djelatnosti spadaju naročito troškovi zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti Agencije, troškovi materijala, troškovi službenih putovanja, izdvajanja za stambeni fond, troškovi nabavke osnovnih sredstava.

U indirektnu (zavisnu) troškove, naročito spadaju troškovi koji se odnose na zarade organa upravljanja i rukovođenja, kao i zaposlenih u Službi za opšte poslove, koji su uračunati zajedno sa troškovima zarada zaposlenih u Službi za regulisane komunalnih djelatnosti i predstavljeni su pod stavkom 2 – bruto zarade, naknade zarada i druga primanja zaposlenih. Ovo iz razloga jer u obavljanju poslova regulacije komunalnih djelatnosti Agencije, pored zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti učestvuju i organi upravljanja i rukovođenja Agencijom, kao i zaposleni u Službi za opšte poslove, bez čijeg učešća se ne bi mogli izvršavati postavljeni zadaci.

Učešće indirektnih (zavisnih) troškova koji su predmet ovog finansijskog plana iznosi 20,83% u ukupnim zavisnim troškovima na nivou Agencije. Kod određivanja udjela zavisnih troškova imalo se u vidu procentualno izraženo učešće broja zaposlenih u Službi za regulisane komunalne djelatnosti (planiranih 5), u odnosu na broj zaposlenih u službama Agencije koji se bave regulacijom u oba sektora (24).

Takođe, veoma je važno napomenuti da se dio zavisnih troškova predviđenih ovim finansijskim planom, uzeo u obzir prilikom utvrđivanja Finansijskog plana Agencije za 2021. godinu, a koji se odnosi na troškove regulacije energetskih djelatnosti, na koji način su korisnici usluga i regulisanih komunalnih i energetskih djelatnosti stavljeni u ravnopravan položaj, jer se time izbjegava unakrsno subvencioniranje korisnika usluga ova dva regulisana sektora.

Troškovi materijala, koji obuhvataju troškove goriva, nabavku stručne literature, štampanje propisa i troškovi kancelarijskog materijala i ostalog materijala, planirani su u ukupnom iznosu od 6.160,00 €.

Za pokriće troškova zarada, naknada zarada i drugih primanja zajedno sa doprinosima na teret poslodavca, planirano je 218.870,81 € uključujući bruto zarade, ostale naknade

zaposlenih i doprinose na teret poslodavca, za zaposlene u Službi za regulisane komunalne djelatnosti, kao i dio troškova za zaposlene u službama Agencije koje predstavljaju zajedničke ljudske resurse za sektor energetike i sektor regulisanih komunalnih djelatnosti (uključujući i 5 mandatnih pozicija). Kao što je navedeno, obim poslova Agencije znatno se povećao donošenjem podzakonskih akata i aktivnostima koje se odnose na izdavanje licenci, obradu zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i kontinuirane obrade podataka koje se odnose na poslovanje vršilaca (benčmarking), što zahtijeva povećanje broja zaposlenih u navedenoj Službi za jednog zaposlenog u 2021. godini.

U okviru planiranih sredstava za zarade, planirana su i druga primanja koja zaposlenima pripadaju u skladu sa Zakonom o zaradama u javnom sektoru, Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i opštim aktima Agencije. Takođe, planirana su i sredstva za eventualnu isplatu otpremnina, pomoći zaposlenim i dr. Doprinosi na zarade i druga primanja, obračunati su i planirani na način propisan zakonom.

Troškovi proizvodnih usluga, koji se odnose na usluge telefonskih i internet komunikacija, troškovi plaćanja poštarine i ostalih usluga, planirani su u iznosu od 2.000,00 €.

Troškovi neproizvodnih usluga, koji se odnose na: troškove seminara, stručnog usavršavanja zaposlenih i članarina, plaćanje bankarskih provizija, obaveznih premija osiguranja, angažovanja domaćih i ino eksperata i konsultanata, planirani su u iznosu od 9.170,00 €.

Planirane međunarodne aktivnosti kao što su učešće u radu WAREG-a, čiji je Agencija član, kao i potreba za unapređenjem znanja zaposlenih u Službi putem prisustva na stručnim seminarima i specijalističkim obukama, čini polaznu osnovu za planiranje troškova za službena putovanja. Troškovi za službena putovanja su planirani u nižem iznosu u odnosu na raniji period, što je posljedica korona virusa, čiji efekti se očekuju i u narednoj godini. S tim u vezi, troškovi službenih putovanja planirani su u iznosu od 6.350,00 €, kao jedna trećina navedenih troškova planiranih u 2020. godini.

Sredstva namijenjena za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, stavka izdvajanja za stambeni fond, planirana su u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji, po kojem se na bruto iznos zarada zaposlenih izdvaja 5,5%, što primijenjeno na planirane bruto zarade iznosi 10.831,15 €.

Pod stavkom nabavka osnovnih sredstava planirana su sredstva u iznosu od 1.000,00 €, dok je trošak organizacije skupova planiran u iznosu od 1.230,00 €.

Takođe, Agencija planira rezerve u iznosu od 9.000,00 € u cilju obezbjeđivanja likvidnosti, odnosno sredstava za omogućavanje jednomjesečnog rada Agencije u 2021. godini.

VI. TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA AGENCIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA REGULACIJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI ZA 2021. GODINU

R.br.	OPIS	Iznosi [€] 2021
	PRIHODI	
	Prihodi od naknada vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti	264.611,96
I	UKUPNI PRIHODI	264.611,96
	RASHODI	
1	Troškovi materijala	6.160,00
	Troškovi materijala	760,00
	Troškovi stručne literature	100,00
	Troškovi štampanja propisa	5.000,00
	Troškovi elektricne energije i goriva	300,00
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	218.870,81
	Bruto zarade	183.928,76 (98.064,41+ 85864,35)
	Troškovi bruto naknade i drugih primanja	13.001,23
	Doprinosi na teret poslodavca	21.940,82 (11.765,89+ 10174,93)
3	Troškovi službenih putovanja	6.350,00
	Troškovi službenih putovanja koji se ne refundiraju	6.350,00
4	Troškovi proizvodnih usluga	2.000,00
	Troškovi komunikacija	1.200,00
	Troškovi poštanskih usluga	800,00
5	Troškovi neproizvodnih usluga	9.170,00
	Troškovi stručnih i konsultantskih usluga	2.000,00
	Troškovi provizija	300,00
	Premije osiguranja	1.200,00
	Troškovi seminara, članarina, radionica i treninga i obuke	5.170,00
	Ostali troškovi	500,00
6	Nabavka osnovnih sredstava i sitnog inventara	1.000,00
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	10.831,15

8	Organizacija skupova	1.230,00
II	RASHODI POSLOVANJA AGENCIJE (SUMA:1-8)	255.611,96
III	REZERVA	9.000,00
IV	UKUPNO (II+III)	264.611,96

VII. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2021. godinu, odgovorna je Izvršna direktorica Agencije koja kvartalno izvještava Odbor Agencije o njegovom ostvarenju.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi Agencija u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije koja joj je povjerena.

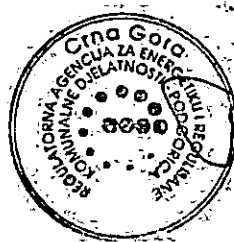
Agencija može, prilikom raspoređivanja sredstava koja su utvrđena ovim planom, vršiti njihovu prenamjenu.

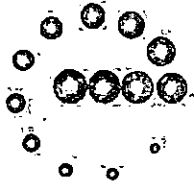
Broj: 20/3418-2

Podgorica, 29. septembar 2020. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

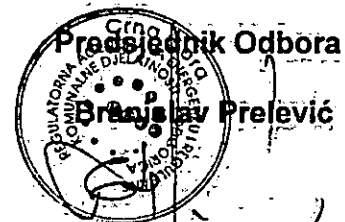

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti
Broj: 20/ 3418-3
Podgorica, 29.09.2020. godine

Na osnovu člana 8 stav 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 36/17 i 91/20), a u vezi sa članom 50 Zakona o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", br. 55/16 i 66/19), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici održanoj 29. septembra 2020. godine, donio je

ODLUKU

1. Donosi se Finansijski plan Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti u dijelu koji se odnosi na obavljanje poslova regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:
- Izvršnoj direktorici;
- Službi za opšte poslove;
- A/a.